

ÉVSZAKOS

Az Oktatási Hivatal

Pécsi Pedagógiai Oktatási Központjának negyedéves hírlevele

2025. TÉLI HÍREK

Forrás: pixabay

A tartalomból:

- ♦ Jogszályváltozások
- ♦ Aktualitások
- ♦ Együttműködés
- ♦ Kiemelt témánk: innovációk
- ♦ Pedagógiai kaleidoszkóp
- ♦ Óvodapedagógiai körkép
- ♦ Örökzöld rovat

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasók!
Kedves Kollégák!

Adventben járunk, már az intézményekben is megjelentek a fények, amelyek az üzletekben sokkal régebben jelzik, hogy érkezik a karácsony. Jó lenne adventben egy kis csendesség a munka és az ünnepi készülődés forgatagában! És jó lenne, ha a várakozásban tudnánk mi magunk fényt adni, nyugalmat sugározni!

Téli számunkban a jól ismert állandó rovatok (jogszabályváltozások, aktualitások, programok, örökzöld, óvodapedagógiai körkép) mellett kiemelt témánk az „innováció”. A nevelés, ezen belül is a köznevelés eredményességének szükséges feltétele, hogy az aktuális kihívásoknak a kitűzött célokra és megfogalmazott értékekre figyelemmel úgy feleljen meg, hogy az adott korszak gyermekeihez, tanulóihoz szóljon. A mögöttünk levő évszázadok során az iskolai tanítás nyelve, tartalma, a résztvevők köre folyamatosan változott. Így van ez a 21. század Magyarországon is, de a társadalmi, technikai változások gyorsaságát egyre nagyobbban érezzük. Miként tudja ezt követni az óvodai és iskolai nevelés? Melyek azok az értékek, amikre építünk? Melyek azok a kompetenciák, amikkel az életben képesek lesznek boldogulni a köznevelésből kibocsátottak? Miként tudja segíteni ezek fejlesztését az óvoda, majd az iskola? A folyamatos változás, a fiatalok nyelvéhez igazított nevelés már innováció? Vagy ennél több kell? A digitális eszközök használata, az AI iskolai alkalmazása mennyiben szükséges? Ezeket a kérdéseket járják körül a téli szám cikkírói.

Advent reményteli csendje töltsön fel és adjon inspirációt a feladatok megoldásához és ahhoz, hogy előre lépjünk a fenti kérdések megválaszolásában!

Hiszünk abban, hogy a jövőt a fiatalok nevelésével a pedagógusok írják – kreativitással, figyelemmel, és azzal a közös hittel, hogy minden gyermek jó világot érdemel. Hitük és küldetéstudatuk mellett a pedagógusok a saját személyiségükkkel, emberségükkkel, példájukkal nevelnek.

Meghirdettük versenyünket, melyek között egyaránt vannak csapat- és egyéni versenyek, tárgyi tudást mérők és kreatív együttműködésre építők. Olvassák el honlapunkon versenyajánlónkat és bővebb ismertetőnket is!

Jelenleg nyitva áll az online igényfelmérő, melynek kitöltésével jelezhetik, milyen pedagógiai-szakmai szolgáltatást kérnek a Pécsi POK-tól 2026-ban.

Ha élnek a honlapunkon található **„Én is”** regisztrációs lehetőséggel, akkor híreinkről, programjainkról közvetlenül is kaphatnak tájékoztatást.

Munkatársaim nevében is szeretettel kívánok minden olvasónak békés adventi készülődést, szeretteik körében töltött áldott karácsonyt, és az új naptári évre sok erőt és derűt, eredményes munkát.

Ritter Betty
főosztályvezető

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszábváltozások	4
Aktualitások	5
A következő időszak fontos dátumai	5
Intézményi igények felmérése – Igényfelmérő felület nyitva	6
Érettségi tájékoztatók 2026	7
Együttműködés	8
Együttműködés; Rendőrségi Drogprevenció („RedP”) a Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság programjaiban – Dr. Szijártó István	8
Út a diákönkormányzati képviselőségtől az Országos Diáktanács tagságig – Jurik Emese Krisztina	10
Innovációk	13
Legyen minden gyermekből úrhajós! Az úrkutatás szerepe a köznevelésben – Dr. Partl Alexandra Petra	13
Mítosztalanított innováció – Szücs-Rusznak Karolina Magdolna	16
Nyitott udvar – művészeti piknik; A VEB2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozat hozadéka a főreálban – Schultz Zoltán	19
Pedagógiai kaleidoszkóp	23
Az innováció és tudatos szervezetfejlesztés gyakorlata – Harmat Mária	23
Innováció a gyakorlatban: RedBox és DKA; Hogyan válik a PTE 1. Számú Gyakorló Általános Iskolája a jövő pedagógusainak és diákjainak kreatív műhelyévé? Élményközpontú oktatás és STEAM módszerek – Dezső Emőke	26
Mesterséges intelligencia az oktatásban; Válogatás 2020-2025 közötti időszak pedagógiai szakirodalmából – Tóth Viktória	30
Óvodapedagógiai körkép	36
Az óvodában a népmesét csak mondani lehet? Mesemondás és meseolvasás a Népmesekincstár című mesepedagógia program tükrében – Bajzáth Mária	36
Eleink örökségét adjuk tovább a jövőnek. Gyermkeinket ölelje körül a Föld és az Ég! – Hollóvári Andrea	39
Örököld	42
Fenntarthatóságra nevelés „A Világ Legnagyobb Tanórāja” projekt kapcsán	42
Pedagógustájékoztató	44
Én is! – jelentkezési felület pedagógusoknak	44
Hasznos linkek	44
Elérhetőségeink	45
1. számú melléklet	46

Jogszabályváltozások

Az alábbiakban a 2025. szeptember 2. napjától 2025. november 30. napjáig hatályba lépett, a köznevelést érintő jogszabályi változásokat gyűjtöttük egybe. A fenti időszakon kívül utalunk a 2026. január 1-től hatályba lépő változásokra, melyek részletesen az Évszakos kiadvány tavaszi számában lesznek olvashatók.

Cikkünk nem tartalmazza a jogszabályhelyek teljes szövegét, azokat kivonatolva közöljük, esetleg csak utalunk a változás megtörténtére. A jogszabályok pontos megismeréséhez azok szövegének tanulmányozása szükséges.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

2025.11.13-től hatályos változások:

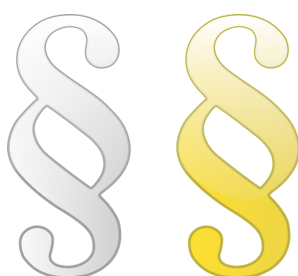
- ♦ Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés körébe tartozó feladatok pontosításra kerültek. (1. melléklet, III., Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, 3.)

***

2026.01.01-től hatályba lépő változások:

A *közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről* szóló 2024. évi LXXXII. törvény alapján felülvizsgálatra kerültek a jogszabályokban a közhiteles nyilvántartásokra vonatkozó szabályok, pontosításra került, hogy milyen adatok tekintetében indokolt a közhitelesség biztosítása. 2026. január 1-jén a közhiteles nyilvántartásokra vonatkozóan új rendelkezések fognak hatályba lépni.

A Magyar Közlöny 2025. október 31-én megjelent számában kihirdetett, a *közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről* szóló 2024. évi LXXXII. törvénnyel összefüggő törvények módosításáról szóló 2025. évi LXXX. törvény alapján 2026. január 1-jén módosul a **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény** (a köznevelési intézményekről, az intézményi tanácsokról, valamint a külföldi nevelési-oktatási intézményekről vezetett nyilvántartások tekintetében), valamint **az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény**, a *közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről* szóló 2024. évi LXXXII. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 342/2025. (X. 31.) Korm. rendelet alapján 2026. január 1-jén módosul a **nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet** (az intézménytörzsben a köznevelési intézmények OM azonosítója tekintetében) és **az oktatási igazolványokról szóló 362/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet**.

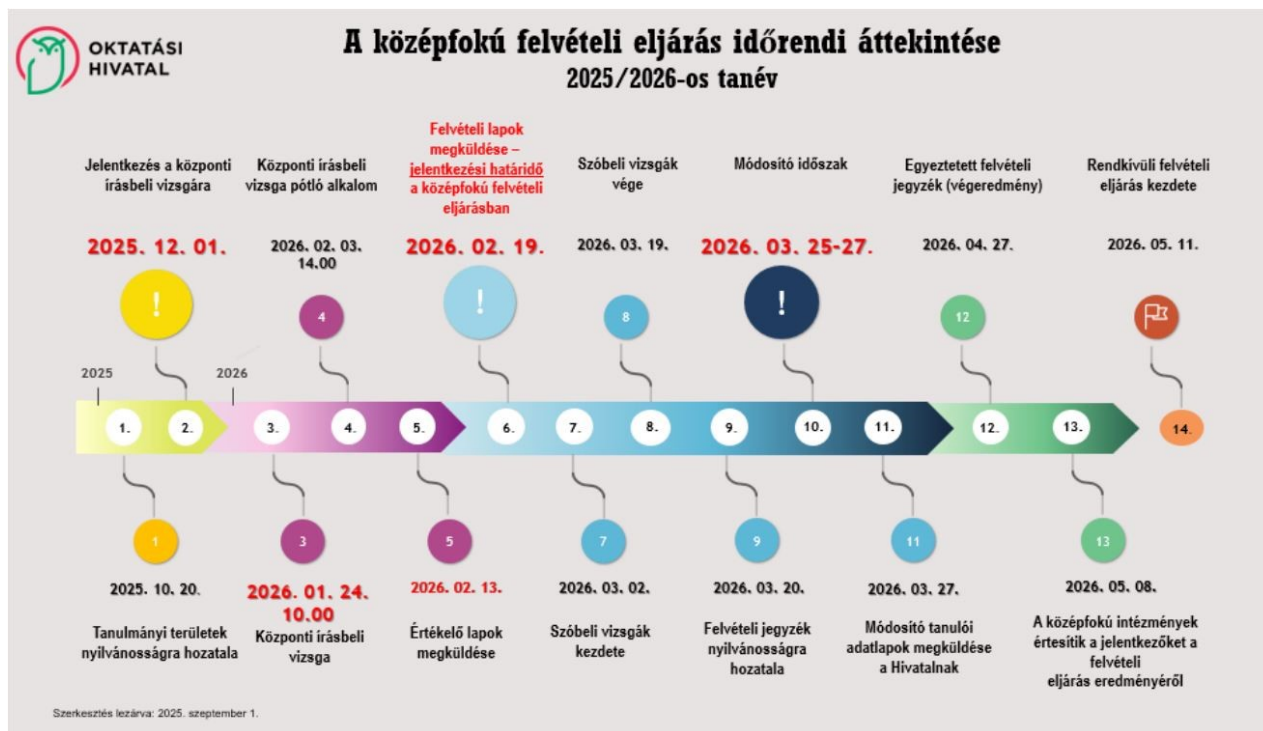

Forrás: pixabay

AKTUALITÁSOK

A következő időszak fontos dátumai

A középfokú felvételi eljárás

További információ: [A középfokú felvételi eljárás információi](#)

A tankötelezettség megkezdésének halasztása

A kérelmeket a 2025/2026. tanév vonatkozásában **2026. január 19.** napjáig lehet benyújtani.

További információ: [A tankötelezettség megkezdésének halasztása \(ÓVODÁBAN MARADÁS\)](#)

Érettségire jelentkezés

Jelentkezési határidő a május-júniusi vizsgaidőszak esetén **2026. február 15.**

További információ: [Érettségi](#)

[Érettségi vizsgákkal kapcsolatos információk](#)

Felsőoktatási felvételi eljárás

Felsőoktatási intézményekbe történő jelentkezés határideje **2026. február 15.**

További információ: felvi.hu

Kisfilmek a felvételi tudnivalóiról: [felvi.hu YouTube csatorna](#)

Intézményi igények felmérése – Igényfelmérő felület nyitva

Az Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központjának továbbra is kiemelt célja a köznevelési intézmények hatékonyságának és eredményességének növelése érdekében folyamatos pedagógiai-szakmai támogatást biztosítani.

2026. évben is arra törekszünk, hogy olyan szakmai szolgáltatásokat nyújtsunk, melyek széles körben támogatják az intézmények igényeit és érdemi megoldásokat kínálnak a felmerülő szakmai kihívásokra.

Ehhez elengedhetetlen az Önök által tudatosan előkészített, megtervezett és pontosan megjelölt igények benyújtása, melynek közelgő beküldési határidejére szeretnénk a figyelmüket felhívni.

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan arra kérjük Önöket, hogy közvetlen munkatársaival, valamint az intézményéhez tartozó tagintézmények vezetőivel egyeztetve gondolják át, mely területeken tartják indokoltnak a szaktanácsadói támogatás igénylését.

Kérjük, közösen tekintsék át az igényfelmérőben szereplő pedagógiai-szakmai szolgáltatások teljes körét, szem előtt tartva, hogy **igényeiket nem tanévre, hanem naptári évre vonatkozóan kell jelezni.**

Az aktuális igényfelmérő felület megnyílt, az igényfelmérő adatlap kitöltésére 2026. január 5-ig van lehetőség, az alábbi linkre kattintva: [Igényfelmérő felület](#)

Forrás: pixabay

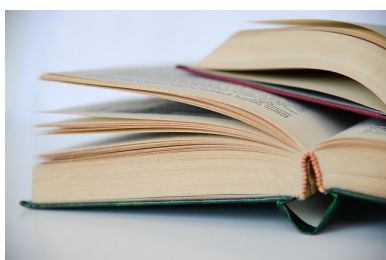
Érettségi tájékoztatók 2026

Középiskolában tanító kollégáink figyelmébe ajánljuk érettségi tájékoztató sorozatunkat, melyben az általános érettségi és felsőoktatási felvételi tájékoztató előadásokat követően vizsgatárgyi tájékoztatókat szervezünk. A Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ érettségi tájékoztatóinak tervezett ütemezése az alábbi:

Műhely címe	Időpont
Általános érettségi tájékoztató pedagógusok és diákok számára <i>Ritter Betty főosztályvezető, Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ</i>	január 8. csütörtök 14:30-15:30 ONLINE
Élő idegen nyelvi (német nyelv) érettségi tájékoztató <i>Dr. Pantóné Dr. Naszályi Dóra, az Oktatási Hivatal</i>	január 12. hétfő 14:30-15:30 JELENLÉTI
Matematika érettségi tájékoztató <i>Koncz Levente, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	január 14. szerda 14:30-15:30 ONLINE
Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató <i>Bukta Péter osztályvezető, Oktatási Hivatal Felsőoktatási Felvételi Főosztály, Tájékoztatási Osztály</i>	január 19. hétfő 14:30-15:30 ONLINE
Élő idegen nyelvi (angol nyelv) érettségi tájékoztató <i>Jilly Viktor, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	január 21. szerda 14:30-15:30 ONLINE
Testnevelés érettségi tájékoztató <i>Dr. Onyestyákné Dr. Reigl Mariann, Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem</i>	január 22. csütörtök 14:30-15:30 ONLINE
Digitális kultúra érettségi tájékoztató <i>Jeneiné Horváth Kinga, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	január 26. hétfő 14:30-15:30 ONLINE
Történelem érettségi tájékoztató <i>Tamásiné Makay Mariann, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	január 27. kedd 14:30-15:30 ONLINE
Fizika érettségi tájékoztató <i>Horányi Gábor, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	február 2. hétfő 14:30-15:30 ONLINE
Kémia érettségi tájékoztató <i>Berek László, az Oktatási Hivatal tantárgyi szakértője</i>	február 4. szerda 14:30-15:30 ONLINE

További vizsgatárgyak tájékoztatóinak egyeztetése folyamatban van, kérjük kövessék honlapunkat: **Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ**

Az érettségi tájékoztatókra történő jelentkezést az alábbi linken érhető el: **Jelentkezési felület - Érettségi tájékoztatók 2026.**

Forrás: pixabay

EGYÜTTMŰKÖDÉS

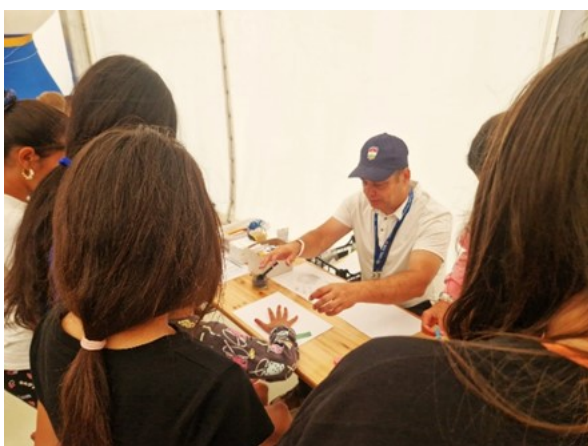

Rendőrségi Drogrevenió („RedP”) a Baranya Vármegyei Rendőr főkapitányság programjaiban

Kedves Pedagógusok!

Tisztelettel köszöntöm Önöket, a Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság teljes személyi állománya nevében. Engedjék meg, hogy a 2025/2026. tanév vonatkozásában néhány hasznos gondolattal segítsen munkájukat.

Forrás: Dr. Szijártó István

A fiatalok biztonsága nemcsak a közlekedésben, vagy az online térben fontos, hanem a mindennapi élet más területein is. Az egyik legnagyobb kihívást a különböző kábítószer, dizájnerdrog és tudatmódosító szerek jelentik, amelyek komoly egészségügyi, pszichés és jogi következményekkel járhatnak.

A főkapitányság számára a drogrevenió kiemelt feladat, hiszen a megelőzés mindig hatékonyabb, célravezetőbb és eredményesebb, mint a következmények kezelése és a helyreállítás.

Tájékoztatás és szemléletformálás

A rendőrség bűnmegelőzési szakemberei – a **Rendőrségi Drogrevenió program („RedP”)** keretében – rendszeresen tartanak előadásokat oktatási intézményekben és közösségi programokon, ahol a fiatalok őszintén beszélgethetnek a drogok veszélyeiről, továbbá “első kézből” juthatnak hiteles információkhoz azok káros következményeiről.

Forrás: Dr. Szijártó István

Az interaktív foglalkozások során a diákok választ kaphatnak többek között arra, hogy:

- Hogyan ismerhetők fel a kábítószer-használat jelei?
- Miért különösen veszélyesek a dizájnerdrogok?
- Milyen jogi következményekkel járhat a droghasználat?
- Hova fordulhatnak segítségért, ha bajba kerülnek?

Együtt a szülőkkel és a pedagógusokkal

Forrás: Dr. Szijártó István

A drogprevenció nem képzelhető el kizárólag a fiatalokra fókuszálva. A szülők és pedagógusok támogatása, edukációja is elengedhetetlen ebben a szegmensben. A főkapitányság és az illetékes rendőrkapitányságok munkatársai – a köznevelési intézmények felkérésére – szülői értekezleteken, szakmai fórumokon és tanári továbbképzéseken is készségesen vesznek részt, ahol gyakorlati tanácsokat adnak a megelőzéshez és a problémás helyzetek kezeléséhez.

Alternatívák és közösségépítés

A prevenciós munka része az egészséges életmód és a közösségi programok népszerűsítése is. A bűnmegelőzési szakemberek – a tanítási időszakon kívül – sporteseményeken, szabadidős táborokban, közösségi rendezvényeken is jelen vannak, hogy bemutassák, van más út, mint a káros szenvedélyek "útvesztője".

Forrás: Dr. Szijártó István

Közös cél: tiszta jövő

A kábítószer-használat elleni küzdelem közös felelősségünk. A Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság elkötelezett abban, hogy minden fiatal olyan támogatást és eszközöket kapjon, amelyek segítségével képes felismerni a drogok veszélyeit, illetve nemet mondani a kábítószerre, és biztonságos, egészséges életet élni.

A jövő generációjának védelme közös ügyünk, a megelőzésben való együttműködés mindannyiunk sikere lehet.

Dolgozzunk együtt a 2025/2026. tanévben is a felnövekvő nemzedékért!

„A tiszta élet mint érték legyen a jövőnk alapja!”

Dr. Szijártó István r. dandártábornok
rendőrségi főtanácsos
rendőrfőkapitány

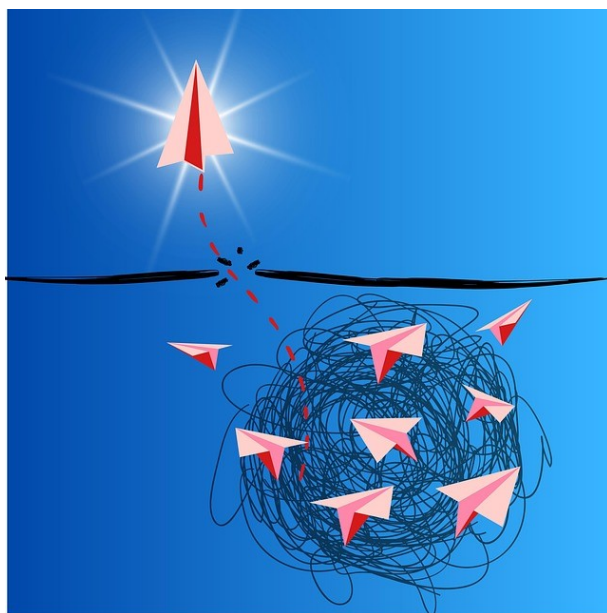

Út a diákönkormányzati képviselőségtől az Országos Diáktanács tagságig

Miért dönt úgy valaki, hogy diákönkormányzati munkába kezd?

Nálam a válasz egyszerűbb, mint gondolnád. Alsó tagozatos koromban kezdett el foglalkoztatni, amikor bemondták a hangosbemondóba, hogy diákönkormányzati gyűlés lesz. Elgondolkodtam, hogy egy ilyen mégis hogyan nézhet ki és hogyan működhet. Nagyjából hatodikos lehettem, amikor én is bekerültem a legjobb barátnőmmel együtt. Sajnos pont ekkor volt a COVID, ezért nem nagyon lehetett semmit sem csinálni. Pár évvel később a gimiben, szintén képviselő lettem. Az egyik PVDÖK-ös program keretén belül megismertem az akkori diákelnököt, akivel jóba is lettem. Meséltem neki a terveimről és arról, hogy nekem fontos a DÖK. Egy évvel később megkérdezte tőlem, hogy nincs-e kedvem menni helyette a megyei diáktanácsra, én pedig örömmel elvállaltam ezt a feladatot. Ott megkérdezték tőlem, hogy szeretnék-e menni az Országos Diáktanácsra (ODP-re), én pedig úgy voltam vele, hogy miért ne. Amikor elérkezett a delegáltak megválasztásának ideje, azt sem tudtam, mit mondjak, szóval nekiálltam beszélni a jövővel kapcsolatos terveimről. Hatásos lehettem, mert delegáltak az ODP-re.

Az **Országos Diáktanács** Székesfehérváron rendezték. Erre az eseményre azok a tanulók érkeznek, akiket delegált a megyéjük. Na de hogyan is zajlott le a tavalyi ODP? Miután mind a 117 diák megérkezett a szállásra, és elfoglalták a szobájukat, együtt elindultunk a Sóstói Stadionba, ahol az eseményt tartották. A nyitó plenáris ülésen Mészáros Attila, Székesfehérvár alpolgármestere, Dr. Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere, és Dr. Maruzsa Zoltán köznevelésért felelős államtitkár köszöntött minket. Ezek után az államtitkár úr átvette a szót, és tájékoztatott bennünket a 2024-es ODP ajánlási pontok állásáról, továbbá az Országos Diáktanács munkájáról is hallhattunk beszámolót néhány tagtól. Emellett a Nemzeti Ifjúsági Tanács elnökének, Kovács Péternek az előadását is hallhattuk a szervezetükről. Az este hátralévő részében Fórumot rendeztek, ahol a diákok szabadon kérdezhettek Dr. Maruzsa Zoltán államtitkár úrtól, Dr. Balatoni Katalin miniszterelnöki biztos asszonytól, Hajnal Gabriella elnök asszonytól (Klebelsberg Központ), Brassói Sándor elnök úrtól (Oktatási Hivatal), Dr. Vanó Renáta felsőoktatási elnökhelyettes asszonytól (Oktatási Hivatal), és Dr. Árány-Tamás Lajostól, az oktatási jogok biztosától. Szombaton kerültek megrendezésre a szekcióülések, ahol 3 csoportra voltunk osztva. Először a csapattagok megismerhették egymást csapatépítő játékokon, beszélgetéseken keresztül. Ezután elmentünk Székesfehérvár belvárosába megnézni a Városháza épületét, majd visszaérve a stadionba nekiálltunk megfogalmazni a pontokat. Este az ODP tagok és szekciónként egy megválasztott ember a keletkezett 142 pontot lecsökkentette 49 pontra; ezalatt a többiek táncban vettek részt, utána pedig egy kisebb bulival vártak bennünket.

Forrás: pixabay

A vasárnapi záró plenáris ülésen a 49 pontot vitattuk meg, majd szavaztunk róluk. Végül a 48 pontos javaslat átadására és az elköszönő beszédekre került sor. Én ezt a 3 napot rendkívül hasznosnak tartottam, hiszen tapasztalatot szerezhettem a vitázásban, új embereket ismerhettem meg, és ezáltal új barátságokat köthettem.

Miután hazajöttem az ODP-ről, a régi elnök lemondott és engem jelölt ki utódjának. Ebben szerencsére mind a tanárok, mind a diákok támogattak. Szóval amikor idén ősszel megérkezett a meghívó az MDP-re, már ténylegesen engem ért a megtiszteltetés, hogy részt vehetek rajta. Ez alkalommal már felkészültebben mentem oda, hiszen nyár óta erre vártam. Tudtam, hogy jövőre is szeretnék menni az ODP-re, viszont most már ODT tag is szerettem volna lenni.

A korábbi tag befejezte a középiskolai tanulmányait, emiatt le kellett mondania, és támogatta, hogy én lépjek a nyomdokaiba. Őszintén? Nagyon izgultam, mert erős volt a mezőny, de ettől függetlenül ugyanúgy kiálltam, és elmondtam a terveimet. Meg is szavaztak delegálnak az Országos Diákszállóba. Itt kicsit megkönnyebbültem, de még mindig hátra volt az ODT tag megszavazása. Szerencsére, ez hamarabb lezajlott, mint az előző. Viszont az eredmény minden várakozást felülmúlt. Én lettem Baranya vármegye képviselője az Országos Diákszállóban. Hihetetlen érzés volt! Elmondhatatlanul boldog voltam! Aznap reggel ezzel a céllal léptem be a Gandhi Gimnáziumba és úgy távoztam, hogy sikerült elérnem, amire vágytam.

Egy héttel később túl is estem az első ODT ülésen, amit Budapesten tartottak a Belügyminisztériumban. Hatalmas megtiszteltetésnek éreztem, hogy ott lehettem, és képviselhettem Baranyát. A többiek mind nagyon kedvesek voltak, sok szeretettel fogadtak. Miután megérkezett a helyettes államtitkár, neki is láttunk az aznapi teendőknél. A tavalyi ODP-n összeállított pontokból 8-at beszéltünk meg. Itt érintettünk több témát. Szóba hozhattam azt is, ami számomra a legfontosabb: a kéttannyelvű

Forrás: pixabay

tagozaton tanuló diákok tankönyveinek kiadása, hiszen elég nehéz úgy felkészülni az érettségire, ha nincsen hozzá könyvünk. Nekünk az is nagy segítség, ha az Nemzeti Köznevelési Portálra készítenek digitális könyveket azokról a tantárgyakból, amelyeket az adott nyelven kell tanulni. Meghallgatták ezt a problémát, és támogatják ezt a fejlesztést. Hatalmas sikerélményt nyújtott ez számomra! Jó olyan társakkal együtt dolgozni, akiket tényleg érdekel az oktatás jövője, és a diákok érdekei. Nekem nagyon pozitív élmény volt, és csak remélni tudom, hogy a többi ülés is ilyen jó hangulatban fog eltelni.

Sokan fel szokták tenni nekem azt a kérdést, hogy ezeket a dolgokat miért csinálom. Erre több okom is van. Például tenni szeretnék a diákokért. A COVID óta nincs meg az a diákélet, közösség, mint ami előtte volt, ezért próbálok programokat szervezni, ahol a diákok együtt lehetnek, ahol akár új barátságok is születhetnek. Ha bármelyik iskolai program szervezésében tudok segíteni, azt is szívesen teszem, hiszen az a tanároknak hatalmas segítség.

Sok diák ezt nem hiszi el, de én tudom, mert anyukám tanár. Ha csak egy kis terhet is le tudok venni a vállukról, már megérte. Vannak céljaim is, amiket el szeretnék érni, mint például a célnyelvi tankönyv fejlesztést, ahogy azt már említettem. Ezért dolgozom. Talán nekem nem fog sikerülni véghez vinni ezeket a célokat, de a következő generációnak esetleg igen. Munkámmal azt szeretném kifejezni, hogy a mi kezünkben a jövő, és együtt jobbak vagyunk. A mi dolgunk tenni azért, hogy majd a kistestvéreinknek, gyermekeinknek, unokáinknak még jobb legyen az oktatás. Ha valamibe, akkor ebbe megéri energiát fektetni.

Azzal zárnám ezt az írást, hogy merjetez nagyot álmodni, és ne féljetez küzdeni a céljaitokért! A határ a csillagos ég.

Jurik Emese Krisztina

DÖK elnök
Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium

INNOVÁCIÓK

Legyen minden gyermekből űrhajós!

Az űrkutatás szerepe a köznevelésben

„Azt adja a világ, amit belelát a kíváncsiság”. Szabó Lőrinc gondolatát minden pedagógus, és minden kutató mottójává fogadhatná. Az innovatív technológiák esetében pedig különösen nagy jelentősége van a kíváncsiságnak, hiszen a felfedezések, az újítások hajtómotorja mindig is az emberi kíváncsiság volt.

Bár a felettünk elterülő világ, a légkör jelenségei, a csillagok az embert a kezdetek óta foglalkoztatták, a technika fejlettsége csak a XX. században tette lehetővé, hogy űrhajó segítségével elhagyjuk a Földet és felfedezzük a világűrt. Ha belegondolunk, hogy a polgári repülés kevesebb, mint száz év alatt milyen hatalmas mennyiségi és minőségi fejlődésen ment keresztül, akkor feltételezhetjük azt is, hogy a világűr használata, illetve az űrrepülés a jövő generációinak életében a jelenleginél jóval meghatározóbb szerepet fog betölteni.

Pedig már ma is intenzíven használjuk a Föld közeli világűrt nem csak kutatási, hanem egyre bővülő szolgáltatási céllal is. Számos, a mindennapi életünket alapvetően befolyásoló adat érkezik a fejünk felett keringő kb. 8000 működő műholdról, amelyek nélkül a modern társadalmak, a világgazdaság működése már nem lenne elképzelhető. Gondoljunk csak a helymeghatározó rendszerekre, amelyeket a hétköznapi ember

Forrás: Dr. Partl Alexandra Petra

éppúgy használ, mint a világgazdaságban fontos szerepet betöltő tengerjáró hajók, vagy az utasszállító repülőgépek. A műholdképek szerepe az időjárás előrejelzésben manapság már nélkülözhetetlen. A műholdas telefon és internet sok elérhetetlen települést kapcsol be a világ vérkeringésébe. A műholdas adatokat felhasználva fejlődött ki a precíziós mezőgazdaság, ahol a szakemberek a műholdas adatok kiértékelésével megállapíthatják a termőföld nedvességtartalmát és megtervezhetik a gazdaságos öntözést a termés hozamok optimalizálása céljából. A katasztrófavédelem számára is elengedhetetlen a műholdas támogatás, hiszen a világűrből minden látható, így előre jelezhetők az árvizek és a vulkáni felhők által érintett területek, amelyek alapján időben meg lehet tenni a szükséges óvintézkedéseket. A modern hadviselés is jelentősen támaszkodik a műholdas földmegfigyelési adatokra. Várható, hogy a jövőben egyre több cég, ágazat fogja használni a műholdak által gyűjtött adatokat annak érdekében, hogy szolgáltatásait pontosabbá és gyorsabbá tegye. Nagyon fontos, hogy a beérkező adatokat helyesen értelmezni tudó, megfelelően képzett szakember álljon rendelkezésre a következő évtizedekben.

Az űrkutatás mindig is a leginnovatívabb ágazatnak számított, hiszen a világűr a földi környezettől nagyon eltérő, zord terület. Az ottani eszközök működőképességéhez teljesen új elképzelésekre, új anyagokra volt és van szükség. Az űrhajósok számára alkalmazott újszerű megoldások, technológiák idővel „visszatérnek a Földre”, és mindannyiunk számára elérhetővé válnak (pl. UV-szűrős napszemüveg, memóriahabos matrac, vezeték nélküli porszívók, karcálló lencse, teflon, technikai ruházat, stb.). Kétségtől igaz, hogy az űrkutatásban is megfigyelhető

a mesterséges intelligencia bővülő használata, amelyet többek között ún. autonóm navigációhoz (pl. roverek irányítása), az űrtávcsövekből, műholdakból érkező hatalmas mennyiségű adat előelemzéséhez, valamint a küldetések hatékonyságának és biztonságának növeléséhez hívnak segítségül. Az innovációhoz azonban alapvetően emberi kreativitásra, és tudásra van szükség.

Ami a magyar űrkutatást illeti, nincs okunk szégyenkezni: Magyarország 1946 óta kapcsolódik be a világ űrkutatásába, és hetedik nemzetként lépett ki a világűrbe Farkas Bertalan űrrepülésével 1980-ban. Ez egy rendkívül előkelő hely, legyünk büszkék rá!

Forrás: Dr. Partl Alexandra Petra

2021-ben indult el a HUNOR (Hungarian to Orbit) Magyar Űrhajós program, amelynek keretében Kapu Tibor kutatóűrhajós 2025 nyarán tizennyolc napot töltött a Nemzetközi Űrállomáson, ahol huszonöt magyar kísérletet végzett el sikeresen. Ezzel az űrrepüléssel Magyarország visszakerült az űrhajózó nemzetek térképére. Műholdak tekintetében a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatói és tanárai kutatási célból immár hat kisműholdat szereltek össze és állítottak földkörüli pályára. Az elsőt 2012-ben bocsátották fel. A műholdak esetében nagyon fontos a megbízhatóság, hiszen a pályára állítás után már nem lehet megjavítani őket, ha valamelyik részük meghibásodik. Nagy szó az űrkutatásban, hogy a magyar kisműholdaknak egyetlen egy rendszere sem romlott el. Ezzel a magyar mérnökök nemzetközi elismerést vívtak ki. Ahhoz, hogy ez a kedvező megítélés megmaradjon, fontos, hogy olyan diákok lépjenek a mai mérnökök nyomdokaiba, akik tudásban, precizitásban, problémamegoldási képességben méltó utódai lesznek a jelenlegi szakembereknek.

A HUNOR program céljai között kiemelt helyen szerepel a STEM [Science (Tudomány), Technology (Technológia), Engineering (Mérnöki tudományok) és Mathematics (Matematika)] szektor népszerűsítése a fiatalok körében. A technika gyors fejlődése miatt ma talán fontosabb, mint valaha, hogy a fiatalok minél inkább felvértezzék magukat különféle természettudományos ismeretekkel. Ezen biztos alapok birtokában jobban fognak tudni alkalmazkodni a jövő kihívásaihoz. Kis utánajárással szinte minden tantárgy esetében találhatunk olyan kapcsolódási pontot a világmindenséghez, amelyet segítségül lehet hívni az adott tantárgy tanításának színesebbé tételéhez, az érdeklődés felkeltéséhez. Számos irodalmi műben van szó a csillagokról, a világmindenségről. Több képzőművészeti alkotás, zenemű foglalkozik a világegyetemmel. Biológia órán meg lehet említeni azt, hogy milyen kihívások érik az emberi szervezetet a gravitáció nélküli térben, a világűrben. Földrajzórán be lehet mutatni a különböző magasságban lévő műholdpályákat, illetve felhasználni a műholdfelvételek képeit. Testnevelésórán az űrhajósok fizikai felkészülését példaként lehet a fiatalok elé állítani. Fizikaórán a kozmikus sebesség tanításán túl össze lehet hasonlítani a víz mikrogravitációban és a Földön való viselkedését, illetve segítségül hívni Kapu Tibor, kifejezetten a fiatalok számára, a súlytalanságban végzett fizikai kísérletit.

A következőkben olyan programokat, diákversenyeket szeretnék bemutatni, amelyek segítségével a diákok érdeklődését a természettudományok, az űrtudományok felé tudják fordítani. A Magyar Asztronautikai Társaságnak (MANT) kiváló versenyei vannak, ilyen az évente

megrendezésre kerülő CanSat verseny, amikor középiskolásoknak kell egy pici műholdat összerakni, természetesen oktatói segítséggel, mentorálással. A CanSatLab projekt eszközt és helyszínt biztosít ahhoz, hogy a CanSat versenyben résztvevő diákok lehetőséghez jussanak, és szakmai segítséget is kaphassanak. A MANT évközben ismeretterjesztő előadásokat, nyáron űrtábort szervez. Az ESERO program az űriparhoz köthető aktuális és figyelemfelkeltő tananyagokkal, órán kívüli programokkal (pl. céges bemutatkozások, versenyek), és pedagógus-továbbképzésekkel segíti a STEM tantárgyakat oktatók munkáját. Az Orion Űrnemzedék Alapítvány „Óriás Mars- és Holdszőnyeg” projektjével ezeket a bolygókat szeretné közelebb hozni a diákokhoz. Tulajdonképpen a Hold és a Mars felszínét tudják egy szőnyeg segítségével áttekinteni, erre a projektre pedagógusok jelentkezését várják. A SpaceBuzz Hungary Kft. virtuális űrutazás lehetőségét viszi el az iskolákba, amelyhez egy pedagógusoknak készült oktatási program is kapcsolódik. Az „Utazó planetárium” önmagáért beszél. A Pécsi Kulturális Központ „Space Challenge” versenye a résztvevőktől olyan kreatív ötleteket és megoldásokat vár, amelyek támogatják hazánk űrszektorának erősítését, az űrutazás biztonságosabbá tételét, a világűrben való élet kihívásainak leküzdését, valamint a hazai tudományos és technológiai fejlesztések előmozdítását. A világűr fontossága, a HUNOR program bemutatása, céljából magam is szívesen megyek iskolákba rendhagyó földrajzórát tartani, de Kapu Tibor és tartalékosa, Cserényi Gyula is fáradhatatlanul járják az iskolákat, beszámolóikkal inspirálva a tanulókat.

Mindannyiunkban ott rejtőzik a természetes kíváncsiság a világ iránt. Egy tárgyat szenvedélyesen szerető, lelkesen és érdekes példákkal tanító pedagógus képes felébreszteni az érdeklődést a diákjában, így jelentős hatással bír tanítványa pályaválasztására, leendő felnőtt életútjára. Ez olyan kivételes erőforrás, amelyet hazánk felemelkedésére fordíthatunk. Meggyőződésem, hogy a pedagógusok odaadó munkája, az űrkutatáshoz kapcsolódó változatos versenyek, projektek, a HUNOR program sikere és népszerűsége páratlan szinergiát hozhat létre, amelyet meg kell ragadnunk, és minél tovább fenn kell tartanunk. Ha a címben megfogalmazottal ellentétben nem is lehet minden gyermekből űrhajós, legyen – mert lehet – belőle felelősségteljes mérnök, pedagógus, kutató, munkáját szerető szakember.

Kapcsolódó további weboldalak:

- <https://www.mant.hu/>
- <https://www.urvilag.hu/>
- <https://honor.gov.hu/>
- <https://eserohu.hu/>
- <https://cansatlab.hu/>
- <https://spacebuzz.hu/>
- <https://urnemzedek.hu/>
- <https://utazoplanetarium.com/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8LsV7qn1R1I> (Fizikaóra a világűrből Kapu Tiborral)

Dr. Partl Alexandra Petra

jogász, geográfus, világűrpolitikai
tanácsadó, minisztériumi
kormánytisztviselő

Mítosztalanított innováció

Érdekes vagy lehet-e egy statikus szövegben írni egy olyan dinamikus folyamatról, mint az innováció?

Megkérdeztem a manapság igen nagy népszerűségnek örvendő mesterséges intelligenciát is, hogy mi az, amit érdemes leírni az innovációról általánosságban. Kerek, meggyőző cikktervezetet készített, mely tartalmazott minden ismert és sokat hivatkozott kiindulópontot az innovációról, hogy voltaképp mennyire megkerülhetetlen manapság az élet bármely szegmensében, különösen az oktatásban. Hosszan ecsetelte, hogy milyen ismert és széles körben használt innovatív módszerek elérhetőek a magyar oktatási rendszerben, pontról pontra ismertette az innováció előnyét az oktatás szereplőire nézve. Írt bevezetőt és záró gondolatokat is, hivatkozással is ellátta a tervezetet. Ez utóbbit azért is tette, mert az utasításomban, melyet a cikk tervezetének megírásához adtam, ezt külön kiemeltem – hogy csak valós információkat használjon, ne dúsítsa a szöveget általa kitalált részekkel, csak, hogy az koherensnek és meggyőzőnek hasson. Erre ugyanis hajlamos. Nos, ezt a cikket végül is nem olvashatják. Ám ha mégis szeretnék olvasni, akkor a Microsoft Copilotba írják be, hogy „Egy cikket kell írnom az innovációról. Egy olyan folyóirat számára, melyet leginkább pedagógusok olvasnak. Javasolj nekem ehhez egy cikk vázlatot. A cikk terjedelme 2 oldalnál hosszabb nem lehet. Csak valódi információ szerepeljen benne, ne találj ki hozzá semmit.”

Azért sem olvashatják, mert az egyik legfőbb érték hiányzott belőle – az emberi rész. Ez az, ami egy szövegen keresztül is érezhető – egy jó kiinduló gondolat, egy odaillő idézet, egy újszerű megközelítés, egy jó megfogalmazás, egy érthető példa. Ehhez pedig nagyon sok minden kell – például ismeret, kreativitás, kritikai megközelítés, bátorság, nyitottság, kontextusfelismerés, alkalmazkodás. Ha ezeket a fogalmakat kicsit közelebbről megvizsgáljuk, netán csoportosítani próbáljuk, majd ezen csoportoknak közös jellemvonásaik szerint valamilyen összefoglaló megnevezést is keresünk, akkor azt fogjuk látni, hogy ezek a tudás, készség, képesség, attitűd szavak köré csoportosíthatóak. Az innováció, sok egyéb mellett ugyanis kompetencia is, és mint ilyen – ennek az írásnak ez az örömhíre – fejleszthető.

Forrás: pixabay

Nem születik valaki innovátornak, nem születik valaki újtónak. Ugyanis, ha kompetenciaként értelmezzük – és ezt meg is tehetjük –, az azt jelenti, hogy fejleszthető, sőt fejlődik is. Akár magától is, ha az egyénnek azok a készségei, tudása, attitűdjei fejlődnek, melyek e kompetencia alkotóelemei.

Innovációs műhely, innovatív közösség, innovátorok – mondjuk gyakran közösségekre, amelyet olyan személyek alkotnak, akik magukban hordozzák az innovációt mint kompetenciát. Miközben ezen személyeknek csupán volt szerencséjük életük során elsajátítani és/vagy fejleszteni problémamegoldó képességüket, kritikai szemléletüket, támogatták őket akkor, ha valamit másképp csináltak és megkérdőjeleztek bevett rutinokat, akkor is, ha az kényelmetlenséget okozott (vö. „így szoktuk”, ami gyakorta nem másból fakad, mint komfortzónán belül maradásról, mint kényelmünk megmaradásáról). Az innováció nem varázslat. Ezek a közösségek azért innovatívak, mert az őket alkotó egyének azok, és ezt az innovációs készséget közös értéként definiálják, támogatják és éltetik!

Az innováció nem csak kompetencia, de folyamat is. Olyan dinamikus folyamat, mely jövőfókuszú. Azonban minden innovációs folyamat a jelenben kezdődik. Sőt, alapfeltétele a múlt. Azonnal kifejtem. Az innováció valamilyen jelen pillanatban születő felismerésből indul. Valami nem kényelmes, valami nem működik, ami eddig működött, valamire szükség van, ami most még nincs, egy keret már szűk, egy tér üres. Ez a felismerés, önmagában nem elég. Itt lép be a múlt. Ahhoz, hogy ebből folyamat és tényleges cselekvés legyen, kellenek azok a tapasztalások, megélések, tudás, bukások, sikerek, élmények, melyek a múltban minket értek.

Érdemes itt megállni és megemlíteni az innováció és a kreativitás közötti kapcsolatot. Egyik a másik alapfeltétele, de míg a kreativitás egy időpillanatban történő, újszerű megközelítés, addig az innováció, egy folyamat eredménye. Az innováció aktivitás – mondhatjuk azt is, hogy a kreativitás akkor válik innovációvá, ha meg is valósul.

A kreativitás mellett, annak mintegy alapfeltételeként jelenik meg a folyamatban a tudás is. A tudás és a kreativitás együttese a mag, a kiindulási pont. A tudást, tapasztalatot nem lehet megspórolni. A sikerhez tudás kell. Azonban tudásra szert tenni, sokféleképpen lehet és ma már sokféleképpen tesszük is és sokféle tudást ismerünk. Ne becsüljük le egyik megközelítést sem! Engedjük magunkat és másokat is úgy tanulni, úgy tapasztalni, abban a témában elmélyülni, amire szükségünk van. Steve Jobsról köztudott, hogy gyerekkorában mindennél jobban

Forrás: pixabay

szerette szétszedni a tárgyakat és megvizsgálni, hogyan működnek – képzeljük el, mennyire bosszantó lehetett ez az őt körülvevő felnőtteknek. Azonban ebből nőtt ki az a mérnöki gondolkodás, ami végül az Apple alapításához vezette. Ha van tudás és van ötlet, akkor a következő lépés minden esetben ennek megvalósítása és kipróbálása, aztán kiigazítása, újratervezése, újragondolása újra és újra. Kitartás kell hozzá, akarat kell hozzá, sokszor hit kell hozzá. Néha szerencse is kell hozzá. Ha a gondolat jó, ha a tudás megvan hozzá, ha van akarat, akkor mindig van mihez visszanyúlni és méríteni. Ezt hívja Csíkszentmihályi Mihály FLOW-nak.

Kis kitérővel – e cikk zárásaként – az innovációs kompetencia támogatásában, fejlesztésében kiemelkedő tér egyik aspektusáról szólnék pár szót. Mi más is lehetne e tér, mint a köznevelési intézmények terei, a tanítási-tanulási folyamatok. A pedagógus a tanítási-tanulási folyamatokban is és az innovációs kompetencia alakításában is nem pusztán facilitátorként vesz részt, hanem egyben modellként is, akinek legfontosabb munkaeszköze a személyisége.

Rómát sem egy nap alatt építették – e köznyelvben gyakran használt mondat és annak kollektív bölcsessége különböző emberekből különböző reakciót vált ki. Vannak olyan emberek, akik mélyen egyetértenek a fenti megállapítással, és hiszik, hogy a befektetett munka megtérül, az alkotásban rejlő nehézségek vezetnek el a sikerekhez. Vannak azonban olyan emberek, akik a hasonló kijelentésekkel egyáltalán nem értenek egyet. Szerintük ugyanis Rómát illetet volna egy nap alatt felépíteni. Ha valami ugyanis nem elsőre, nem hibátlanul sikerül, az az alkotó alkalmatlanságáról tesz tanúbizonyságot. A két, itt egymással szembeállított embertípus közti különbség szemléletmódjukban érhető tetten. E két beállítódás leírása Carol Dweck nevéhez fűződik, aki az 1980-as évek elején írta le a rögzült és a termékeny attitűd/hozzállás/beállítódás közötti különbséget.

A termékeny attitűddel/hozzállással/beállítódással rendelkező emberek hisznek a kockázatvállalásban, az erőfeszítésben, abban, hogy a kudarcok hajtóerőt jelenthetnek. A rögzült tudatú attitűddel/hozzállással/beállítódással élő emberek azonban úgy gondolják, a kockázatvállalás, a kudarc, az újra és újra próbálkozás csakis az alkalmatlanságot bizonyítja.

Dweck munkatársaival vizsgálta a szavak erejét is a rögzült és a termékeny attitűd/hozzállás/beállítódás vonatkozásában. Kamaszkorú gyerekek szerepeltek e vizsgálatban, akik tesztet tölthettek ki, és ezen többségük jó eredményt is ért el. A tanulók egy részének a visszajelzés során a képességek dicséretét helyezték fókuszba („Á, szóval nyolc pontot értél el! Ez remek eredmény! Te nyilván nagyon értesz az ilyen feladatokhoz!”) míg másoknál az erőfeszítés került a visszajelzés középpontjába („Á, szóval nyolc pontot értél el! Ez remek eredmény! Bizonyára jól megdolgoztál ezért a teljesítményért!”) A vizsgálatba bevont kamaszok a dicséretet követően különbözni kezdtek. A képességek alapján dicsért gyerekek a rögzült attitűd/hozzállás/beállítódás felé mozdultak – a kihívást jelentő feladatot visszautasították, nem engedtek annak lehetőséget, hogy esetlegesen kudarc érje őket. Inkább nem választottak nehezebb vagy kihívást jelentő feladatot. Azon diákok azonban, akiknek az előzetes teszt után az erőfeszítéseit dicsérték, döntő többségben a kihívást jelentő feladatot választották, mégpedig azért, mert bíztak abban, hogy ez vezet újabb tudástartalmakhoz. A kutatás következő lépéseként olyan feladatot kaptak a tanulók, melyeket biztosan nem tudtak megoldani. Az első csoportba tartozó gyerekek számára a siker volt az egyetlen elfogadható eredmény, így a számukra megoldhatatlan feladat kudarcra tökéletlenségük bizonyítéka lett, mely arra mutatott rá, hogy nem intelligensek. A második csoportba tartozó diákok számára azonban a megoldhatatlan feladat jelzésértékkel bírt, hogy újabb erőfeszítéseket tegyenek; sikertelenségükért nem intelligenciájukat tették felelőssé. (Dezső, 2011)

Könnyen érthetővé válik, mekkora szerepe van annak, hogy mi, pedagógusok, hogyan, milyen attitűddel, milyen szemlélettel fordulunk a gyerekek felé. A köznevelésben eltöltött hosszú évek alatt alapozódik meg mindaz a tudás, az a kitartás, az a kíváncsiság, az a kreatív erő, mely aztán felnőtt korban innovációba fordulhat át. Legyünk hát mi is kíváncsiak arra, mivé lehetnek a ránk bízott gyerekek, mivé válhatnak szavaink és példánk által, ha követjük Kodály Zoltán mondatát mindennapjainkban:

„Csodagyerek voltam, mint minden gyerek, akire odafigyelnek.”

Felhasznált irodalom:

- Dezső Renáta Anna (2011): „Hogy mind tanulhassunk...” A pedagógia néhány interkulturális aspektusa. Szöveggyűjtemény. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar. http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_ped_dra/index.html (2025.11.28.)

**Szücs-Rusznak Karolina
Magdolna**

Oktatási Hivatal
Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ

Nyitott udvar – művészeti piknik

A VEB2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozat hozádéka a főreálban

A Lovassy László Gimnázium Veszprém város legrégebbi középiskolája, amelyet a piarista rend alapított 1711-ben. Az intézmény mindig meghatározó szerepet játszott a város és környékének oktatási-nevelési és szellemi életében. Ma is az ország legeredményesebb gimnáziumai között tartják számon. A piarista időszakot követően 1948-tól állami fenntartásba került, majd 1968-ban költözött a veszprémi várból a belvárosban található, akkor korszerűnek számító belvárosi épületbe. Az iskolában mindig magas szintű természettudományos oktatás zajlott, amelyet tovább erősített a csaknem hatvan éve működő matematika tagozat. Ennek is köszönhető, hogy a többi területen is eredményes, igényes intézményt időnként főreálként emlegetik.

Forrás: Schultz Zoltán

A 300 éves évfordulóját a piaristákkal együtt ünneplő, 2007-ben megújult, tornacsarnokkal bővített épületben működő intézményben az oktatás kiemelkedő színvonala mellett mindig hangsúlyos volt, hogy komplex nevelést nyújtson: diákjai életében fontos szerepet szán a művészeti és sporttevékenységnek is. Ez is közrejátszott abban, hogy amikor Veszprém város bejelentette pályázati szándékát az Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerésére, igyekeztünk bekapcsolódni már az előkészítő szakaszba. Szerencsés körülmény volt az, hogy a pályázat kidolgozásában, beadásában, majd megvalósításában kulcsszerepet játszó szereplők közül többen a Lovassy László Gimnázium tanulói voltak. Az iskola ismert az újdonságokra való nyitottságáról, megszólíthatóságáról, innovációs érzékenységről. Emellett a projekt alapvető céljai egybeestek intézményünk értékrendjével, céljaival. A koncepcióban szerepelt a művészeti tevékenységek mellett a sport- és rekreációs lehetőségek, szorosabb lakóhelyi kötődések kialakítása, terek kihasználása, a horizontális elvárások között az önkéntesség, fenntarthatóság, akadálymentesség, gyermekbarát programfejlesztés, a nemzetközi láthatóság növelése.

Az első kapcsolódások

Az iskolai közösség már a pályázat előkészítési fázisába is bekapcsolódott. „Közös érintés” címmel 2018. december 1-jén diákjaink, tanáraink megdöntötték az egyetlen helyszínen, egyszerre a legtöbb személy által adott tenyérnyomat hazai rekordját. A zenés programot a helyi Méz Rádió és a Veszprém-Balaton 2023 Zrt. támogatásával rendeztük meg. A tenyérnyomatokkal színesített óriásfeliratot Veszprém 2023-as pályázatának népszerűsítésére ajánlottuk fel.

A sikeres pályázat bejelentése után diákönkormányzatunk meghívta az iskolai diáknapra a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosáért felelős kormánybiztost, aki maga is az iskola tanulója volt. Amellett, hogy a tervezett programokról, a rendezésről, a középiskolások bekapcsolódási lehetőségeiről kérdezték, a vele folytatott beszélgetés során merült fel először az iskolai udvar helyzetének kérdése. Iskolánk udvara a belvárosban a szabadtéri sportolás egyetlen elérhető, de akkor még bekerített, elavult, a nyolcvanas évek közepének hangulatát idéző állapotban lévő területe volt, bitumenes kézilabdapályával, salakos futókörrrel, amelyeket

a 2007-es felújítás sem érintett. Innen indult az elképzelés, hogy nyissuk meg az intézmény udvarát, a kaput bontsuk le, legyen a belváros lakói által is használható, sportolási lehetőséget nyújtó, megújult közösségi terület. Elképzelésünket támogatta a fenntartó Veszprémi Tankerületi Központ és a tulajdonos Veszprém Megyei Jogú Város is, így az udvar kinyitása, megújítása, a sportolási, közösségi lehetőségek bővítése a programsorozat egyik eleme lett.

Pályázatok a művészeti piknikre

A fizikai megújulás, a nyitott kapuk ígérete mellett a kulturális főváros programsorozat keretében kiírt pályázatokon indultunk két egymást követő évben, hogy 2022-ben és 2023-ban is meg tudjuk valósítani a **Nyitott udvar – tanévzáró művészeti piknik** programunkat az utolsó tanítási napok egyikén, kora délutántól késő estig.

A piknik napja röviden

2022-ben a Lovassy László Gimnázium szervezésében a két nagy veszprémi gimnázium – Lovassy és Vetési – együttműködésében, hagyományteremtő szándékkal valósítottuk meg a művészeti tanévzáró pikniket a Lovassy László Gimnázium területén. A rendezvényen a Lovassy diákjai mellett felléptek a Vetési Albert Gimnázium művészeti csoportjai, diákjai és meghívtuk iskolánk két külföldi partnerének (Gimnazija I., Celje - Szlovénia és Ban Josip Jellacic Srednja Skola, Zapresic – Horvátország) művészeti produkciókat bemutató küldöttségeit is, akik nagy örömmel fogadták a felkérést. 2023-ban az előző intézmények mellett, a további bővítés szándékával megszólítottuk a tankerület további gimnáziumait is.

Forrás: Schultz Zoltán

A helyszíni adottságoknak megfelelően két színpadot terveztünk: az egyiket az iskolai technikával tudtunk dolgozni, míg az úgynevezett nagyszínpadot fény- és hangtechnikával együtt béreltük, külső technikussal. A színpadokon elsősorban iskolai komoly- és könnyűzenei szolisták és zenekarok, táncosok, táncscsoportok, népzenei csapatok adhattak műsort. Sajnos a 2022-es pikniket az időjárás miatt teljesen az épületen belül kellett megtartanunk, a 2023-as rendezvény nagyszínpada azonban a tervezett udvari helyszínen került felállításra. A közönség számára mindkét színpadnál bérelt sörpadokat biztosítottunk. A műsort három nyelven – magyar, angol és német – vezették a diákjaink.

A színpadi produkciókat az este folyamán fényfestés egészítette ki az iskola főépületének falán. A kivetítendő képekre előzetes feladatként pályázatot írtunk ki a tankerületi gimnáziumok és a két külföldi partneriskola diákjai számára. A beérkezett munkákat az igazgatóság tagjaival kiegészített, iskolánk művészeti munkaközösségeinek tagjaiból álló zsűri bírálta el: kiválasztotta a kivetített alkotásokat. A beérkezett összes pályamunkából képzőművészeti kiállítást szerveztünk az iskola főbejáratánál. A program részeként a nyelvi előkészítőre járó diákjaink által készített filmeket vetítettünk. Számukra minden tanévben szervezünk művészeti projektet, mivel az első évben nincsen művészeti tárgyak. A projekt keretében választhatják a filmkészítést, az elkészült filmek közül a legérdekesebbeket mutattuk itt be.

Illeszkedés a horizontális célokhoz

A kisebb gyermekkel érkezők számára játszóhelyet alakítottunk ki diák animátorokkal.

Őket szolgálta a pelenkázó helyiség, amelyet a szomszédos bölcsődétől kapott eszközökkel tudtunk felszerelni a játszóhellyel együtt. A nagyobbak, a családok és társaságok számára voltak társasjátékasztalok az általunk biztosított játékokkal.

Az iskola diákjai, a volt diákok, szülők, pedagógusok meghívása, az online iskolai felületek és a helyi elektronikus sajtó mellett a környező városrészben a diákok által tervezett színes plakátokon is hirdettük a rendezvényt. Külön meghívtunk civil szervezeteket, köztük a fogyatékkal élők szervezetét. A rendezvények helyszíne mindenütt akadálymentesen megközelíthető volt.

Az ivóvízfogyasztásra, a kerti csap és saját kulacs használatára már a plakátokon felhívtuk a figyelmet. A szelektív gyűjtést folyamatosan segítették diákjaink.

A különböző specialitásokkal rendelkező iskolai hátterek miatt (pl. német nemzetiségi képzés a Lovassyban, francia, spanyol két tanítási nyelvű képzés a Vetésiben), valamint a külföldi partnerek meghívásával megjelentek különböző kultúrák, ezzel az elfogadást, sokszínűség bemutatását is erősítette a program.

A külföldi partneriskolák bevonása megteremtette annak lehetőségét, hogy a fiatalok személyesen vigyék hírét annak, milyen programok voltak Veszprémben ebben időszakban, miért érdemes felkeresni a várost és környékét. A szlovéniai gimnázium bevonása Veszprém Céljével hosszabb ideje fennálló testvérvárosi kapcsolatának is egy új lábat adott, azt élővé tevő, új generációt bevonó jellegű volt. A művészeti és sport kapcsolat az Erasmus+ program keretében is folytatódott velük. A beszámolók több nyelven készültek el, így segítve azt, hogy a külföldi partnerek a saját közösségükben is könnyen be tudjanak számolni a veszprémi látogatásról.

A program megvalósítását minden intézményi szervező, diák, szülő térítésmentesen, önkéntes tevékenységként látta el. A szülői közösség anyagilag is támogatta a külföldi diákok étkezési költségeit, mivel a pályázatból számukra az utazási és szállásköltségeket tudtuk finanszírozni.

Közösségépítő hatások

A megvalósított projekt több szempontból is jelentős közösségépítő erővel bírt. Erősítette az iskolán belüli művészeti közösségeket, az iskola belső közösségei – diákönkormányzat, szülői munkaközösség és tantestület – közötti kapcsolatot azzal, hogy a szervezésben, megvalósításban folyamatosan együtt kellett működniük. Megkívánta a két nagy iskola diákönkormányzatainak együttműködését, valamint a művészeteket tanító kollégák közös gondolkodását. Ezek együttesen az iskolák között új kapcsolatot hoztak, a rivalizálás mellett közös munkát, közös sikereket, az egy városhoz/közösséghez tartozás érzésének erősödését. A korosztály bevonása a programok szervezésébe és megvalósításába, valamint a nyitottá tétel, az iskolán túli közönség bevonása erősítette a helyi, több generációs közösséget, és segíthet megváltoztatni az iskoláknak, a fiatal generációnak sokszor sztereotípiák által befolyásolt megítélését. A sikeres és színvonalas produkciók az egészséges lokálpatriotizmust támogatták. A művészeti piknik jellegében új kapcsolódási pontot teremtett meg az ifjúsági generáció tagjai között.

A város két nagy gimnáziumában hosszú ideje kiemelt cél a szaktárgyi munka mellett a művészeti nevelés. A Lovassy László Gimnázium a Helikoni Ünnepek legeredményesebb középiskolája, hatszor nyerte el a legjobban teljesítő iskolának járó vándorserleget. Mindkét iskola diákjai rendkívül sok művészeti területen teljesítenek kiválóan, az intézmények számos

művészeti bemutatót, gálát rendeznek, koncerteket tartanak. Ezeken már szerepeltek külföldi partnerintézmények diákjai, de legtöbb esetben a programok az iskolák belső életét gazdagították, nem voltak ismertek sem a másik középiskolában, sem a városban élők számára. Az intézményeket kívülről szemlélők kevéssé érzékelték azt, mennyi mindent nyújtanak iskoláink az oktatáson túl. A két iskola diákjainak közös tevékenységei sokszor csak a hétvégi szórakozóhelyeken történő találkozásokban merültek ki. Az elképzelés – a Nyitott udvar művészeti piknik – ezekre is kívánt reagálni.

Folytatás

Iskolánk tanárai – elsősorban a művészeti munkaközösség tagjai – mind az előkészítésben, mind a megvalósításban lelkesen vettek részt. Mindenkinek jutott testhezálló szerep a színpadtechnika bérléstől a külföldi tanárok, diákok utazásának, szállásának, ellátásának szervezésén át a sörpadok bérléséig. A rendezvény mindkét évben rendkívül sikeres volt. Nem tagadható ugyanakkor, hogy a tanévzárás időszakában a megvalósítás igen sok plusz terhet jelentett. Így a büszkeség mellett, hogy sikerült megvalósítani a terveinket, a racionalizálás szükségessége is felmerült. A folytatást, a megvalósíthatóságot az is jelentősen befolyásolja, hogy már nem állnak rendelkezésre olyan pályázati források, amelyekből a költségek jelentős része fedezhető. Diákönkormányzatunk jelezte az igényt, hogy a pikniket egészítsük ki iskolai sportbajnoksággal. Az elmúlt két tanévben, túl az EKF éven, mindkétszer megrendeztük a tanévzáró pikniket, leglényegesebb elemeként megtartva a művészetet, de csupán egy színpadon, saját technikával, külföldi vendégek nélkül, sportversennyel kiegészítve.

Az udvar felújítása során a főbejáratnál megmaradt egy szürke betonív, aminek festésére 2023-ban pályázatot írtunk ki. A pályamunkák közül a művészeti önképzőkörös diákok azt valósították meg, amely reflektál az új, színes burkolatú sportpályára. Ugyanezek a színek, motívumok megjelennek az iskola borának címkéjén is, amelynek megtervezésére ugyancsak pályázatot írtunk ki 2024-ben.

A belváros lakóinak komfortérzetét azóta is növeli, hogy a tanítási órák és a délutáni iskolai foglalkozások idején kívül rendszeresen, kulturáltan használhatják a megújult sportudvart, a kültéri fitneszeszközöket.

A Nyitott udvar megmutatja egy belvárosi iskola külső tereinek sokszínű hasznosítási lehetőségeit, hogy az nem egyszerűen csak egy testnevelésórát szolgáló sportudvar, hanem annál komplexebben használható közösségi tér. Ez teljes mértékben összhangban van intézményünk hosszú távú nevelési és közösségépítő törekvéseivel.

További információk elérhetők:

Tanévzáró Művészeti Piknik

Schultz Zoltán

igazgató

Lovassy László Gimnázium, Veszprém

Mottó: A változás nem kívülről jön – bennünk kezdődik

Az innováció és tudatos szervezetfejlesztés gyakorlata

Iskola, ahol mindenki tanul

Az innováció az oktatásban nem csupán új módszerek vagy trendek bevezetését jelenti, hanem egy szemléletváltást: a tanulásra, a változásra és a közösségi fejlődésre való nyitottságot. A folyamatos fejlődés és megújulás A Tan Kapuja Buddhista Gimnázium és Általános Iskolában (TKBG) mindennapi működésünk természetes része, nem külön projekt. Intézményünk szervezetfejlesztésének célja, hogy tudatos, reflektív és együttműködő pedagógusközösséget építsünk, melyben minden tag aktív résztvevője a közös tanulásnak és a fejlődésnek.

A tanuló szervezet egy élő, gyakorlati működésmód, amely áthatja az iskola mindennapjait. Olyan intézményi kultúrát jelent, ahol a fejlődés közös ügy, a tanulás pedig – a diákok mellett – a pedagógusok és a vezetők mindennapi gyakorlatának is része. A TKBG szervezetfejlesztése a tanuló szervezet öt diszciplínájára (Senge, 1990) igyekszik építeni: a személyes mesterei szintre (tudatos jelenlét és önfejlesztés útja), a mentális modellek tudatosítására („nem hibáztatás, hanem megértés” szemlélete), a közös jövőkép kialakítására (olyan belső motivációs erő, amely összekapcsolja közösségünk tagjait), a csapatban tanulásra (ahol a tanulás nem csupán egyéni, hanem kollektív folyamat) és a rendszerszemléletre (mely az iskola fejlődésének motorja). Pedagógiai szemléletünk természetes módon fonódik össze ezzel a megközelítéssel. A tudatosság, az együttérzés, a jelenlét és az erőszakmentes kommunikáció olyan alapértékek, amelyek nemcsak a tanulói fejlesztésben, hanem szervezeti működésünkben is megjelennek. Az innováció így nálunk nem pusztán technikai vagy módszertani megújulás, hanem a belső, emberi minőség fejlesztését is jelenti.

A Gimnázium pedagógiai és vezetési kultúrájának három kulcsfogalma a tudatosság, a jelenlét és a párbeszéd. Ezek az értékek segítik a tantestületet abban, hogy a fejlesztési folyamatok ne kampányszerűen, hanem belső elköteleződésből fakadjanak. A tudatos szervezetfejlesztés akkor hatékony, ha közösen épített folyamatot takar a felülről irányítás helyett. A vezetés és a pedagógusok együtt keresik a válaszokat a felmerülő kihívásokra, és a megoldásokat tapasztalva, kísérletezve építik be a szervezet működésébe. A szervezeti innováció sikerét a módszertani újítások mellett az emberi kapcsolatok minősége is meghatározza; a tanuló közösség alapja az egymás iránti bizalom, a nyitott kommunikáció és a reflektív jelenlét.

Innovatív gyakorlatok a mindennapokban

Egy multifunkcionális módszertani csoport működtetése: Iskolánk szakmai életének egyik legfontosabb motorja a Szakmai és Módszertani Csoport, amely egyetlen, sokszínű pedagógusközösségként működik. Tagjai a különböző szakterületek (reál, humán, nyelvi, osztályfőnöki, mentortanári) képviselői, akik tudásukat és tapasztalataikat egymás erősítésére és az intézmény szakmai fejlődésére fordítják. A csoport feladatai közé tartozik az iskolai programok szervezése, a pedagógusok szakmai és módszertani támogatása, a hospitálások és bemutatóórák koordinálása, valamint új módszerek és eljárások megismertetése. Tagjai az intézményi innováció terjesztői és támogatói, akik a közös tanulás és tapasztalatcsere révén formálják az iskola fejlődési irányait.

Ez a közösség nem formális munkaközösség, hanem valós szakmai közösség, ahol a pedagógusok napról napra közösen alakítják a tanítás és tanulás kultúráját.

Módszertani negyedórák – mikroinnováció a gyakorlatban: A „módszertani negyedóra” programsorozatunk intézményesített formában ad lehetőséget arra, hogy pedagógusaink rövid, inspiráló bemutatón keresztül osszák meg egymással jó gyakorlataikat. Ezek az alkalmak nem kizárólag új módszerek megismeréséről szólnak, hanem arról is, hogy a kollégák egymás munkájára reflektálva, pozitív visszajelzésekkel erősítsék közösségünk tanulási kultúráját. A hibák és nehézségek megosztása is a fejlődés természetes része, mivel a hangsúly a bátorításon, a nyitottságon és a tanulási attitűdön van.

Közösségi lét és önreflexió: Szervezetfejlesztésünk fontos eleme a rendszeres teamépítés, amely erősíti a csapatkohéziót, támogatja a közös gondolkodást, és az iskola belső tanulási folyamatait. Ezeken az alkalmakon a pedagógusok nemcsak a munkájukról, hanem a kapcsolódásaikról is tanulnak. A bizalom, a figyelem és az egymásra hangolódás gyakorlása erősíti a csapat egységét, és segít abban, hogy közösségünk valódi tanuló szervezetté váljon, ahol a fejlődés az együttlétből születik.

A szavak ereje – tudatosság és együttérzés: A szervezeti változások alapja a megértés, a megértés alapja pedig a tudatos kommunikáció, ez az, amit nap mint nap fejlesztünk. Az iskolában minden szinten – vezetői, pedagógusi és diák–tanár kapcsolatban – arra törekszünk, hogy a párbeszéd tiszta, őszinte és építő jellegű legyen. A belső tréningek, műhelyek, képzések és önfejlesztések célja, hogy a pedagógusok megtanulják az asszertív kommunikáció technikáit, az egyértelmű, de empatisz visszajelzést, a konfliktushelyzetek erőszakmentes kezelését és a megerősítő, támogató nyelv használatát. Ez a kommunikációs kultúra mintát ad a diákok számára is. Az iskolai kapcsolatokban így jelenik meg a tudatosság és az együttérzés gyakorlati formája.

Folyamatos fejlesztéseink hatására tantestületünk működése fokozatosan átalakult, formálódott, és teszi ezt ma is: a korábbi, hierarchikus szervezetből egy együttműködő, hálózatos tanuló közösség jött létre. A pedagógusok bátrabban vállalják ötleteiket, kezdeményezéseiket, és a vezetés szerepe is inkább a támogató kísérés, mintsem az irányítás lett. Szervezeti kommunikációnkban érzékelhetően nőtt a bizalom, a nyitottság, és csökkent a feszültség, kialakult egy olyan tanulási légkör, szervezeti klíma, ahol mindenki hozzátehet a fejlődéshez, legyen akár pályakezdő, akár tapasztalt pedagógus. Tantestületünk tagjai ma már szakmai munkájukban és emberi kapcsolataikban is egymást támogató közösséget alkotnak, ezek adják innovációink legmélyebb forrását.

Forrás: Harmat Mária

Az innováció mint tudatos jelenlét

A Tan Kapuja Buddhista Gimnázium szervezete fejlesztési útja arra tanít, hogy az innováció nem feltétlenül látványos, és nem kizárólag új eszközökben mérhető. Az igazi megújulás abban rejlik, hogy a közösség képes-e tudatosan figyelni önmagára, képes-e tanulni a tapasztalataiból, és képes-e a mindennapi munkát belső növekedéssé formálni.

Ahogy a buddhista szemlélet is tanítja: a fejlődés nem cél, hanem folyamat. Az iskola innovációja sem egy elért állapot, hanem folyamatos gyakorlás, a figyelem, az együttműködés és az emberi méltóság gyakorlása. Ebben az értelemben a szervezete fejlesztés maga is pedagógiai tett: egy tanuló közösség önismereti útja, amely minden nap újra kezdődik.

Felhasznált irodalom:

- Senge, P. M. (2008). Az ötödik alapelv: A tanuló szervezet kialakításának elmélete és gyakorlata. Budapest: HVG Kiadó.
- A Tan Kapuja Buddhista Gimnázium és Általános Iskola Pedagógiai programja: <https://tkbg.hu/dokumentumok/PP202509.pdf>, letöltés: 2025.10.17.

Harmat Mária

mesterpedagógus szaktanácsadó,
igazgató
A Tan Kapuja Buddhista Gimnázium
és Általános Iskola

Innováció a gyakorlatban: RedBox és DKA

Hogyan válik a PTE 1. Számú Gyakorló Általános Iskolája a jövő pedagógusainak és diákjainak kreatív műhelyévé? Élményközpontú oktatás és STEAM módszerek

*„Mondd el és elfelejtem;
mutasd meg és megjegyzem;
engedd, hogy csináljam és megértem.”
(Konfuciusz)*

Iskolánk, a PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 1. Számú Általános Iskolája 2025-ben ünnepelte fennállásának 125. és gyakorlóiskolai létének 75. évfordulóját. A jubileumi évben számos ünnepi rendezvényt tartottunk – emléktábla-avatás, képzőművészeti kiállítás a postapalotában, iskolatörténeti kiállítás és kvíz az iskolában, 125 év - 125 km című családi túramozgalom Baranya csodás tájain, veradás az iskolában, jubileumi évkönyv kiadása, nagyszabású zenés gálaműsor a Kodály Központban –, de egy percre sem tévesztettük szem elől, hogy nagy elődeinknek és fenntartó egyetemünk, a PTE elvárásainak meg kell felelnünk mindennapi munkánk során.

Gyakorlóiskolánk nem csupán az általános iskolás korosztály nevelését és oktatását tekinti feladatának, hanem pedagógiai alkotóműhelyként is működik, ahol számos kíváncsi, kísérletező pedagógus dolgozik. Küldetésünk része, hogy a jövő pedagógusait – tanító- és tanárszakos hallgatóinkat – sokoldalúan, gyakorlati tapasztalatokkal készítsük fel választott hivatásukra. Ennek érdekében vezetőtanítóinknak, vezetőtanárainknak, mesterpedagógusainknak és minden kollégánknak ismernie kell a pedagógia legmodernebb módszereit és irányzatait, sőt, úttörő szerepet kell vállalnunk ezen a téren.

Munkatársaink rendszeresen publikálnak szakmai folyóiratokban, és gyakran tartanak előadásokat módszertani konferenciákon. Legutóbb például két kollégánk a XXV. Neveléstudományi Konferencián, Szegeden, míg nyolcan Budapesten, az ELTE Radnóti Gyakorló Gimnáziumban, a Gyakorlóiskolák Iskolaszövetségének XVI. Országos Konferenciáján képviselték intézményünket. Mások oktatást segítő kiadványokat szerkesztenek és adnak ki az Alexandra Kiadó és az Oktatási Hivatal felkérésére – elég, ha az eddig megjelent 14 kötetből álló Alex Suli sorozatra gondolunk.

Négy kollégánk szakmódszertani kurzusokat tart a PTE hallgatóinak, nyolcan pedig a pedagógus-továbbképzések oktatói közé kerültek. Külön kiemelandő, hogy egyik munkatársunk 2024-ben a PTE felkérésére hiánypótló, 30 órás továbbképzési programot dolgozott ki és akkreditáltatott „Élményközpontú tanulás a robotika integrációjával és a STEAM (Science, Technology, Engineering, Art & Craft, Math) módszerrel” címmel, valamint elkészítette a hozzá tartozó igényes kiadványt. A képzés rendkívül népszerűnek bizonyult a vármegye pedagógusai körében: a tervezett két tanfolyam helyett három valósult meg, és idén is két újabb alkalmat hirdettek meg.

A kurzus anyagának összeállítását többéves tervezőmunka és a tervek gyakorlati kipróbálása előzte meg. Alsó tagozatos osztályaink, lelkes tanítóik vezetésével évek óta használják a Bee-Bot padlórobotokat szakkörökön vagy a legkülönbözőbb tantárgyak óráin pl. regényfeldolgozáshoz, matematikai és természetismereti feladatokhoz. A jópofa, kedves robotméhcskék több apró lépésre bontott egyszerű parancsok által tudnak elvégezni akár bonyolult feladatokat is, ennek a technikáját, az unplugged kódolás alaplépéseit, a programozás alapfogalmait tanulják meg a gyerekek tantárgyakhoz kötődő, játékos feladatokon keresztül. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a legkisebbek, az alsó tagozatos diákok még ne, vagy ne túl gyakran találkozzanak képernyővel. Ezért szeretjük a Bee-Botokat, amelyekkel számítógép vagy más digitális eszközök használata nélkül, fizikai tevékenységeken keresztül, játékosan taníthatjuk meg a kódolás alapelveit, a számítógépes gondolkodásmódot, az algoritmikus gondolkodást.

Az alsó tagozatban elsajátított készségeket szeretnénk továbbfejleszteni felső tagozaton, s ehhez kerestünk új utakat.

Forrás: Dezső Emőke

Egy tehetségkonferencián kaptunk meghívást 2024 őszén a VI. Digitális Oktatási Konferenciára, ahol volt szerencsénk megismerni a digitális közösségi alkotóműhely (DKA) fogalmát és a Maker's RedBox oktatási eszköz- és programcsomagot. Meg is született az elhatározás, hogy diákjaink érdekében szeretnénk mielőbb berendezni egy ilyen műhelyt iskolánkban, és megszerezni, megtanulni, valamint mindennapi gyakorlatunk részévé tenni a RedBox tartalmait.

Egyéves kitartó munkával sikerült elnyernünk fenntartó egyetemünk jelentős anyagi támogatását és egyéb szponzorok segítségét – melyért itt is hálás köszönetet mondok. 2025 szeptemberében felavattuk a RedBox termet, benne a szükséges eszközökkel és a négy projekt módszertani anyagaival, nyersanyagaival. Nyár végén 18 kollégánk elvégezte a RedBox-képzést, és októberben részt vettünk Budapesten egy tartalmas, gyakorlatias szakmai továbbképzési napon. Első projektjeink eredményeit két lelkes, fiatal kollégánk egy decemberi konferencián már elő is adta.

Kollégáim dolgoznak azon, hogyan tudják a terem kínálta lehetőségeket a szakkörökön, táborokon, projektheteken kívül a hétköznapi munkába is integrálni, a szaktárgyi tanmenetekbe beépíteni.

Terveink szerint tapasztalatainkat továbbadjuk hallgatóinknak, hisz a jövő pedagógusainak még nagyobb szüksége lesz a DKA adta lehetőségekre, mint a maiaknak. Az Oktatási Hivatal POK Bázisintézményeként a jövőben tervezzük bázisintézményi programok meghirdetését, hogy a vármegye pedagógusai is ízelítőt kapjanak a RedBox-ból, valamint konferencián osztjuk meg egyre gyarapodó tapasztalatainkat az érdeklődőkkel.

De mi is az a DKA és a RedBox?

A digitális közösségi alkotóműhelyeket – felszerelve 3D nyomtatókkal, Micro:Bit-ekkel, lézervágókkal, forrasztóállomásokkal és számítógépekkel – a világ számos országában megtalálható makerspace-ek ihlették. A DKA egy biztonságos, oktatási célra kialakított műhely, ahol tanárok és diákok közös térben alkothatnak, és ahol a pedagógus mentorként, facilitátorként, gyakorlati feladatokon keresztül vezeti rá a diákokat a tudás megszerzésére.

Ezekből a műhelyekből ma nagyságrendileg 15 000 működik iskolákban, könyvtárakban, múzeumokban és egyéb közösségi terekben.

Közös bennük, hogy a modern alkotótechnológiákat teszik elérhetővé mindenki számára, és a bennük tevékenykedők egymást segítve és inspirálva hozzák létre alkotásaikat. Európában egyre inkább oktatási szerepet töltenek be, és már itthon is egyre több szakképzési centrumban nyílik DKA.

Forrás: Dezső Emőke

A konstrukcionista pedagógia atyja, Seymour Papert a tanulást aktív folyamatként értelmezi újra az információk passzív befogadására épülő frontális oktatással szemben. Ha a gyerekek úgy ismerhetik meg a természettudományos alapfogalmakat, hogy közben létrehoznak valamit, az nemcsak hatékonyabb, de motiválóbb és élvezetesebb is.

Forrás: Dezső Emőke

A Maker's RedBox nemcsak digitális közösségi alkotóműhely, hanem egy olyan, használatra kész, történetalapú tananyagcsomag, amely a pedagógusokat módszertannal, oktatói kézikönyvvel és képzéssel, utánkövetéssel is támogatja abban, hogy élményalapú oktatással fejlesszék a diákok 21. századi készségeit. Az oktatási csomag négy, kerettörténetbe ágyazott, problémaalapú projektet tartalmaz: Szuperhősök – digitális történetmesélés; Zöld mérnökök – Mars projekt; Jövő városa; Global Warning – egy kutatóhajó expedíciója. A

projektek valós problémák megoldásán keresztül fejlesztik a diákok kreativitását, a csapatmunkát, valamint digitális és manuális készségeit. Munka közben a gyerekek megtalálják az erősségeiket, ami segíti őket a pályaorientációban.

A Maker's RedBox tananyagok lelke a történetmesélés. A történetek felfedezése magával ragadja a gyerekeket, és annak alkotójává, formálójává teszi őket. A keretmese sodrása segít abban, hogy a gyerekek teljesen elmerüljenek a munkában, és észrevétlenül sajátítsanak el nélkülözhetetlen készségeket. A gondosan kiválasztott természettudományos problémák megoldásához sokszor csak irodalmi, művészeti, vagy történelmi ismeretek elsajátításán keresztül juthatnak el. A kihívások teljesítésekor a csoportban mindenkinek más szerep jut, és ezek mindegyike hozzájárul a küldetés sikeréhez. Így minden gyermek motivált, támogatják egymást az egyéni feladatok elvégzésében, miközben egymástól is tanulnak.

A tananyagok által fejlesztett személyes készségek: kreatív problémamegoldás, csapatmunka, együttműködés, kritikus gondolkodás, érzelmi intelligencia, kommunikációs képesség, kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia, kitartás, kreatív írás, médiahasználat stb.

A tananyagok által fejlesztett technikai készségek: 3D nyomtatás, forrasztás, alap áramkörök használata, 2D és 3D tervezés, lézervágás, elektronika, robotika, programozás, manuális alapkészségek (szerelés, barkácsolás) stb.

A Világgazdasági Fórum az iskolarendszerrel szemben konkrét elvárásokat fogalmaz meg. Ötéves periódusokra állítja össze listáját a felnőtt társadalomban elvárható legszükségesebb kompetenciákról. Az általuk 2025-re legszükségesebbnek tartott kompetenciák a következők:

- analitikus gondolkodás és innováció
- aktív tanulás és tanulási stratégiák
- komplex problémamegoldás
- kritikus gondolkodás és elemzés
- kreativitás, eredetiség és kezdeményezőképesség
- vezetői képességek és társadalmi befolyás
- technológiahasználat, felügyelet, ellenőrzés
- technológiai tervezés, programozás
- reziliencia, stressztűrés, rugalmasság
- érvelés, problémamegoldás, ötletelés

Ha hihetünk a Világ gazdasági Fórumnak, akkor ki kell fejlesztenünk gyermekeinkben ezeket a kompetenciákat, s egy részükhöz kiváló eszköz a Maker's RedBox. A Covid19 óta azonban tudjuk, hogy az emberi értékeket őriznünk kell, a kommunikáció fejlesztését nem hanyagolhatjuk el, a személyes kapcsolatokat sokáig nem nélkülözhetjük sérülés nélkül. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk a humán tantárgyak (dráma, magyar, történelem, etika, ének, rajz...) óráin is a 4K: a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás, és a kritikus gondolkodás fejlesztésére.

Sokszor bebizonyosodott már a tanulás/tanítás folyamatában, hogy a legjobb motiváció az érdekes feladat. Tanárszakos hallgatóinkat is arra tanítjuk, hogy a feladat előkészítése akkor jó, amikor a gyerekek már alig várják, hogy hozzáfogjanak. Ha a motiváció maga a közös munka öröme, a várakozás a tervezett alkotás elkészítésére, az alkotás közben adódó problémák közös megoldására, akkor a gyerekek szívesen dolgoznak. A Maker's RedBox csodálatos példája annak, amikor maga a feladat motivál, amikor a feladatmegoldás jutalma nemcsak a megvalósult tárgy/eszköz/projekt, hanem a közösen megszerzett tudás birtoklásának öröme.

Ma már szinte közhelynek számít a mondat, hogy azok a foglalkozások még nem is léteznek, amelyekben a mai diákok néhány év múlva dolgozni fognak. Azokra felkészíteni tehát nem tudjuk, de a fenti kompetenciákhoz hozzásegíthetjük őket. Ehhez járulhatnak hozzá a Maker's RedBox kidolgozott projektjei, gyakorlatban már bevált módszerei, a pedagógusok számára fölkínált képzése.

Felhasznált irodalom:

- Gloviczki Zoltán: A holnapután iskolája, Open Books, Budapest, 2024
- <https://makersredbox.com/hu/>

Dezső Emőke

mesterpedagógus szaktanácsadó,
vezetőtanár, tagintézmény-igazgató

PTE Gyakorló Általános Iskola és
Gimnázium 1. Számú Általános Iskolája

Mesterséges intelligencia az oktatásban

Válogatás 2020-2025 közötti időszak pedagógiai szakirodalmából

1. Helyzetkép - vélemények, felmérések

Fajt Balázs. Kállai Balázs József (2024): (Nem) gondolkodom, tehát ChatGPT-zek? Egyetemi hallgatók plágiummal és ChatGPT-val kapcsolatos véleményei. *Iskolakultúra* 34. 12. 75-96. p. URL: <https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/45600/44749> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Freeman, Josh (2025): Student Generative AI survey 2025. (HEPI number Policy Note 61). Oxford, Higher Education Policy Institute (HEPI) URL: <https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2025/02/HEPI-Kortext-Student-Generative-AI-Survey-2025.pdf> Letöltés ideje: 2025.07.08.

2. A témával való ismerkedéshez (cikkek)

Bessenyei István (2023): MI, egyéni utak, önszervező tanulás I.rész. *Taní-tani* 34. URL: https://www.tani-tani.info/mi_egyeni_utak_onszervezo_tanulas_i Letöltés ideje: 2025.07.08.

Bessenyei István (2023): MI, egyéni utak, önszervező tanulás II.rész. *Taní-tani* 36. URL: https://www.tani-tani.info/mi_egyeni_utak_onszervezo_tanulas_ii Letöltés ideje: 2025.07.08.

Bessenyei István (2023): Mire jó a mesterséges intelligencia. *Taní-tani* 18. URL: https://www.tani-tani.info/mire_jo_a_mesterseges_intelligencia Letöltés ideje: 2025.07.08.

Ekler Péter (2024): Alkalmazott mesterséges intelligencia körkép, valamint annak hatásai az oktatásra és a munkaerőpiacra. *Magyar Református Nevelés* 2. 16-26. p. URL: <https://refpedi.hu/mrn/mi-es-az-mi-mesterseges-intelligencia-es-oktatas/> Letöltés ideje: 2025.07.10.

Horváth László (2023): Feltáró szakirodalmi áttekintés a mesterséges intelligencia oktatási használatáról. *Pannon Digitális Pedagógia* 3. 1. 5-17. p. URL: <https://padipe.htk.uni-pannon.hu/index.php/pdp/article/view/112/173> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Jánossy Zsolt (2024): Használjuk vagy tiltuk? – Gondolatok a digitális technológia és a MI használatáról. *Pedagógiai LaPOK* 8. 70-73. p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/2024/pedagogiai_lapok8_febr5.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Juhász Éva (2023): A mesterséges intelligencia alkalmazhatósága az oktatásban. *Pedagógiai LaPOK* 7. 41-43.p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/2023/pedagogiai_laPOK_7-osz_okt27.pdf Letöltés ideje: 2025.07.10.

Racskó Réka (2023): A digitális transzformáció aktuális trendjei: a technológiai innovációk integrálásának sajátosságai és új irányai. *Könyv és Nevelés* 31. 2. 124-147. p. URL: https://epa.oszk.hu/03300/03300/00039/pdf/EPA03300_konyv_es_neveles_2023_2_124-147.pdf Letöltés ideje: 2025.07.10.

Szilágyi Zsuzsa (2024): Holografikus avatar pótolja a hiányzó tanárokat? *Természet Világa* 155. 3. 136-139. p. URL: https://epa.oszk.hu/02900/02926/00095/pdf/EPA2926_tv_2024_03_136-139.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Szondy Máté, Magyary Ágnes (2025): Okosotthonok, okos családok: hogyan hat a mesterséges

intelligencia a gyerekekre? *Mindennapi pszichológia* 17. 1. 37-41. p.

3. A témában való elmélyüléshez (önálló kötetek)

Fengchun Miao, Wayne Holmes, Ronghuai Huang, Hui Zhang (2021): *AI and Education: Guidance for Policy-makers*. Paris, UNESCO. 45 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376709> Letöltés ideje: 2025.08.10.

Gloviczki Zoltán (2024): *A holnapután iskolája. Felkészülés az emberi jövőre*. Budapest, Open Books. 313 p.

Rab Árpád, Majó-Petri Zoltán, Koltay András (szerk.) (2024): *Felelős AI: Az AI irányításának gyakorlati megközelítése*. Budapest, Gondolat. 330 p.

Stuart J. Russell, Peter Norvig (2021): *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. 4.kiad. Harlow, Pearson Education Limited. 1115 p.

Wayne Holmes, Jen Persson, Irene-Angelica Chounta, Barbara Wasson, Vania Dimitrova (2022): *Artificial Intelligence and Education: A Critical View through the Lens of Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. Strasbourg, Council of Europe. 108 p.

4. Mesterséges intelligencia és oktatás

4. 1. Elméleti megközelítésben

Aáry-Tamás Lajos (2023): *Oktatás, jog - mesterséges intelligencia*. IN: Kónyáné Tóth Márta, Molnár Csaba, Szalay Sándor (szerk.): *Jövőkép 25 év tapasztalata alapján : XXV. Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia : [Eger 2023. november 7-9.] Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int. 1. köt. Előadások, korreferátumok, fotók*. 316-320. p.

Bessenyei István (2020): *Ember, gép, tanulás*. *Educatio*, 29. 2. 279-285 p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/29/2/article-p279.xml> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Buda András (2024): *A sokszínű mesterséges intelligencia*. *Educatio* 33. 1. 1-12. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p1.xml?body=contentssummary-27257#container-27269-item-27277> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Charaf, Hassan (2020): *A mesterséges intelligencia hatása az oktatás digitalizációjára*. IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba (szerk.): *Mit hoz a jövő? Tanítás - tanulás másképp... : XXII. Országos Közoktatási Szakértői Konferencia : Előadások, korreferátumok, fotók : [Online ... 2020. november 3-5.] 1. köt. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int., 240-245. p.*

Dergez-Rippl Dóra (2023): *Feketedoboz effektus, avagy a Mesterséges Intelligencia filozófiája a pedagógiában*. *Közösségi kapcsolódások* 3. 2. 5–13. p. URL: <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/kapocs/article/view/44938/43652> Letöltés ideje: 2025.07.09.

Horváth László (2024): *A mesterséges intelligencia lehetőségei és kihívásai a pedagógiai tervezés folyamatában*. *Educatio* 33. 1. 2024. - 34-45. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p34.xml> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Karvalics László, Z. (2024): *A mesterséges intelligencia mint tudáskörnyezet és tudásprotézis*. *Educatio* 33. 1. 13-23. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p13.xml> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Solymár Károly Balázs (2020): Mit hoz a jövő?: Digitalizáció, természetes és mesterséges intelligencia, oktatás. IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba (szerk.): Mit hoz a jövő? Tanítás - tanulás másképp...: XXII. Országos Közoktatási Szakértői Konferencia: Előadások, korreferátumok, fotók : [Online ... 2020. november 3-5.] 1. köt. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int. 101-105. p.

Vermes Nikolett (2024): Mesterséges intelligencia és emberi tanulás: Képes átvenni az uralmat az oktatás felett? *Természet Világa* 155. 3. 133-135. p URL: https://epa.oszk.hu/02900/02926/00095/pdf/EPA2926_tv_2024_03_133-135.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

4. 2. És a pedagógiai gyakorlatban

Baditzné Pálvölgyi Kata, Jakab Levente (2023): A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségei a tanításban: kezdeti tapasztalatok és jó gyakorlatok. *Anyanyelv-pedagógia* 16. 3. URL: <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=1024> Letöltés ideje: 2025.07.09.

Bognár Amália (2023): A generatív mesterséges intelligencia promptolása, egy új képesség fejlesztése az oktatásban. *Pannon Digitális Pedagógia* 3. 2. 17-26. p. URL: <https://padipe.htk.uni-pannon.hu/index.php/pdp/article/view/123/183> Letöltés ideje: 2025.07.10.

Kasné Havas Erika (2023): Mi VAGY MI? – azaz a mesterséges intelligencia alkalmazása a köznevelésben. *Pedagógiai LaPOK* 7. 52-61.p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktat/pok/Budapest/2023/pedagogiai_laPOK_7-osz_okt27.pdf Letöltés ideje: 2025.08.10.

Molnár Gyöngyvér (2024): A mesterséges intelligencia hatása a mérés-értékelésre. *Educatio* 33. 1. 55-64. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p55.xml> Letöltés ideje: 2025.08.10.

Chat GPT

Bessenyei István (2024): A GPT mint házitanító. *Educatio* 33. 1. 80-84. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p80.xml> Letöltés ideje: 2025.08.10.

Kasné Havas Erika (2025): Kommunikáció 2.0 – avagy a ChatGPT szerepe a szóbeli készségek fejlesztésében. *Pedagógiai LaPOK* 11. 47-50.p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktat/pok/Budapest/2025/lapok11_bp-pok_febr10_119o.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Lengyelné Molnár Tünde, Balla Georgina, Eszteleki Péter, Szabó Emília, Ujhelyi Gábor (2023): ChatGPT az oktatásban. *Könyv és Nevelés* 31. 2. 109-123. p. URL: https://epa.oszk.hu/03300/03300/00039/pdf/EPA03300_konyv_es_neveles_2023_2_109-123.pdf

Ollé János (2022): The potential impact of Chatgpt as a technological innovation on the pedagogical culture of formal educational institutions. *Pannon Digitális Pedagógia* 2. 3-4. 36-49. p. URL: <https://padipe.htk.uni-pannon.hu/index.php/pdp/article/view/102/163> Letöltés ideje: 2025.07.10.

Chatboot

Eszteleki Péter, Szűts Zoltán (2024): Egy lehetséges forradalom küszöbén. A chatbotok oktatási kihívásai. IN: Langerné Buchwald Judit, Koós Ildikó, Velics Gabriella szerk.: Az oktatás határdimenziói. Budapest; Debrecen, M. Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete, Debreceni Egyetemi Kiadó. 266-273. p.

Redmenta

Visy Zoltán (2024): Redmenta: AI asszisztens a személyreszabott tanításban. IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba, Szalay Sándor (szerk.): Változó világ, átalakuló nevelés-oktatás képzés: XXVI. Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia 1.köt., Előadások, korreferátumok, fotók. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int., 236-240. p.

4. 3. És a tehetséggondozásban

Kovács Livia, Bacsur Dániel, Vajda Ádám (2024): A 33. Országos Tudományos és Innovációs Olimpia, a Samsung EdisonKids, a Szegedi Innovatív Informatika Verseny, valamint az Országos Középiskolai Diákprojekt-verseny díjazottjai és díjazott projektjei. AVATAR (AI alapú virtuális tanár). IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba, Szalay Sándor (szerk.): Változó világ, átalakuló nevelés-oktatás képzés : XXVI. Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia 1.köt., Előadások, korreferátumok, fotók. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int., 241-247.p.

Papp András (2023): A MTT digitalizáció és innováció a tehetséggondozásban szekciójának rovata: a digitalizáció és a mesterséges intelligencia szerepe, lehetőségei a tehetséggondozásban. *Tehetség* 31. 3-4. 7-9. p. URL: http://mateh.hu/tehetsegujsag/Tehetsegujsag_2023_3-4.pdf Letöltés ideje: 2025.07.10.

4. 4. Nevelési területenként

4. 4. 1. Óvoda, alsó tagozat

Farkas Judit (2024): Csillagsuli mindenkinek. IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba, Szalay Sándor (szerk.): Változó világ, átalakuló nevelés-oktatás-képzés: XXVI. Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia 2.köt., Előadások, szekciók, workshopok, tájékoztatók. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int. 541-543.p.

Gajzágó János et al.(2024): A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségei az anyanyelvi fejlesztésben. *Anyanyelvi és Irodalmi Nevelés* 7. 3-4. 15-47. p. URL: https://avkf.hu/wp-content/uploads/2025/03/ain2024_3-4.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Kelemen Lajos (2025): A jövő játékos világa. *Óvodai Nevelés* 78. 3. 19. p.

Kubinger-Pillmann Judit (2024): Felsőoktatás és óvoda együttműködése a Digitális Témahéten. *Pannon Digitális Pedagógia* 4. 1-2. 88-97. p. URL: <https://padipe.htk.uni-pannon.hu/index.php/pdp/article/view/159/213> Letöltés ideje: 2025.08.10.

Nagy Róbert, Farkas Judit (2024): Csillagsuli: Mesterséges intelligenciával generált, személyreszabott tanulási utak. IN: Kónyáné Tóth Mária, Molnár Csaba, Szalay Sándor (szerk.): Változó világ, átalakuló nevelés-oktatás-képzés: XXVI. Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia. 1.köt., Előadások, korreferátumok, fotók. Debrecen, Suliszerviz Okt. és Szakértői Iroda, Suliszerviz Ped. Int. 229-235.p.

4. 4. 2. Gyógypedagógia

Borsodi Zsófia, Virányi Anita (2024): Tanulás és technológia: a mesterséges intelligencia szerepe az oktatásban, különös tekintettel a gyógypedagógiai alkalmazásra. *Új Pedagógiai Szemle* 74.

11-12. 34-59. p. URL: <https://upszonline.hu/index.php?article=741112008> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Heidt Judit (2024): Mesterséges intelligencia a gyógypedagógiában: 11 játék a ChatGPT Advanced Voice Mode használatával. IN: Pásztor Enikő Judit (szerk.): A játékról komolyan: Tanulmányok a játékkutatás legújabb eredményeiről: A Benedek Elek Pedagógiai Kar tanulmányi kötete. Sopron, Soproni Egyetemi Kiadó. 317-337. p.

4. 4. 3. Pályaorientáció

Horváth Tamás, Szakály Tamás, Horváth Péter György (2024): Pályaorientáció támogatása a kiterjesztett valóság (AR) segítségével. IN: Pásztor Enikő Judit (szerk.): A játékról komolyan: Tanulmányok a játékkutatás legújabb eredményeiről: A Benedek Elek Pedagógiai Kar tanulmányi kötete. Sopron, Soproni Egyetemi Kiadó. 339-350. p.

4. 5. A tantárgyi oktatás gyakorlatában

digitális kultúra, digitális projektek

Krepsz-Kapai Bernadett (2024): A-MI-re számíthatsz: projekt a projektben : Digitális Témahétre készült projekt. *Pannon Digitális Pedagógia* 4. 1-2. 53-66. p. URL: <https://padipe.htk.uni-pannon.hu/index.php/pdp/article/view/155/209> Letöltés ideje: 2025.07.08.

Szalay-Bekő Máté (2024): Generatív mesterséges intelligencia oktatásának lehetősége középiskolákban. *Opus et Educatio* 11. 1. 48-59. p. https://journals.bme.hu/public/oepp/OpEE_202401.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Trepszker Emese Zsuzsanna (2023): A mesterséges intelligencia iskolai bevezetése az ENARIS projekten keresztül. *Pedagógiai LaPOK* 7. 47-51.p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/2023/pedagogiai_laPOK_7-osz_okt27.pdf

magyar nyelv és irodalom

Aux Eliza (2024): Ádám és Éva bűnbeesésének szemléltetése a mesterséges intelligenciával. *Magyar Református Nevelés* 2. 27-34. p. URL: <https://refpedi.hu/mrn/mi-es-az-mi-mesterseges-intelligencia-es-oktatas/> Letöltés ideje: 2025.08.10

Bessenyei István (2025): A fordított osztályteremtől... : a kérdés művészetéig. *Taní-tani* 1. URL: https://www.tani-tani.info/a_fordított_osztalyteremtől_a_kérdés_művészetéig Letöltés ideje: 2025.07.08.

Dömötör Andrea (2024): "Mesterként intelligencia", avagy mire jó a chatGPT (és mire nem)? *Magyaróra* 6. 1. 65-70. p. URL: https://anyanyelvapolo.hu/wp-content/uploads/Magyaróra_2024_1.pdf Letöltés ideje: 2025.08.10.

matematika

Tóth Anna (2024): ChatGPT a matematikaoktatásban. *Educatio* 33. 1. 69-79. p. URL: <https://akjournals.com/view/journals/2063/33/1/article-p69.xml?body=contentssummary-27257#container-27269-item-27277> Letöltés ideje: 2025.08.10

nyelvoktatás

Fekete Tamás, Porkoláb Ádám (2023): Intelligens szimulációk a nyelvtanulásban: Az AI-vezérelt pedagógia hatékonysága. *Eruditio - Educatio* 18. 4. 3-17. p. URL: <https://e-eruditio.ujs.sk/wp->

[content/uploads/2023/12/Eru-Edu_2023_4_01_Study_003-017.pdf](#) 2025.07.08.

Godiš, Tomáš (2025): Artificial intelligence - aspects of its use in foreign language education. *OxIPO* 1. 71-83.p. URL: https://www.kpluszf.com/assets/docs/OxIPO_OxIPO_2025_1_071_Godis.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Kasné Havas Erika (2024): A mesterséges intelligencia alkalmazása az oktatásban. *Pedagógiai LaPOK* 10. 80-82. p. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktat/pok/Budapest/2024/lapok10_bp-pok_okt15.pdf Letöltés ideje: 2025.07.08.

Molnárné László Andrea (2023): Last minute: Angol érettségi: Ne hagyd ki a mesterséges intelligenciát a felkészüléskor. *Várpalota, Valczer Z+J*. 79 p.

Molnárné László Andrea (2023): Így taníts nyelveket a mesterséges intelligencia segítségével. *Várpalota, Valczer Z+J*. 75 p.

Porkoláb Ádám, Fekete Tamás (2023): A mesterséges intelligencia alkalmazása a nyelvtanulásban. *Iskolakultúra* 33. 8. 67-80. p. URL: <https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/44780/43544> Letöltés ideje: 2025.07.09.

történelem

Kőműves Edina (2024): Mesterséges intelligencia a történelemtanításban – útkeresés és problematikák. *Történelemtanítás Online* 15. 1-2. URL: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2024/06/komuves-edina-mesterseges-intelligencia-a-tortenelemtanitasban-utkereses-es-problematikak-15-01-08/> Letöltés ideje: 2025.08.10.

Összeállította Tóth Viktória iskolai könyvtári vezető szaktanácsadó.

A cikk az Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ Pedagógiai LaPOK online kiadványából átvett írás.

Forrás: pixabay

ÓVODAPEDAGÓGIAI KÖRKÉP

Az óvodában a népmesét csak mondani lehet?

Mesemondás és meseolvasás a Népmesekincstár című mesepedagógia program tükrében

A népi kultúra komplex egységélményt közvetít

A népköltészeti alkotások alkalmasak arra, hogy holisztikus, egységben gondolkozó, életet támogató, élmény- és öröközpontú pedagógiai programokat építsünk rájuk. Írásomban a Népmesekincstár című mesepedagógia program tükrében mutatom be a mesemondást és meseolvasást, mint meg- és átélést támogató módszertani lehetőségeket. A hagyományos kultúra komplex egységélményt közvetített a növekvő gyermekeknek, a Népmesekincstár mesepedagógia program is erre épül.

A népköltészeti alkotások felölelik és leírják az élet szinte minden mozzanatát, didaktikus magyarázat nélkül, a meg- és átélésre alapozva. Évszázadokon keresztül segítették és segítik ma is a világ megismerését a mindenféle élethelyzetet és emberi problémát elbeszélő népmesék; a természeti jelenségekről, testről, állatokról, növényekről szóló mondókák és népdalok; segítették és segítik a kapcsolatteremtést, közösségépítést és a mozgásfejlődést a népi játékok, fejlesztették és fejlesztik a gondolkodást a találós kérdések. A Népmesekincstár mesepedagógia program alapját, a mesehallgató gyerekek életkori sajátosságai, az őket foglalkoztató kérdések, a népmesék és a népköltészeti alkotások egységes egésze összekapcsolása képezi. (Bajzáth, 2015)

Forrás: Bajzáth Mária

A népmesemondó pedagógus

Élőszavas meséléskor épp olyan jelentős a mesemondó személye és a mesehallgatóval létrehozott kapcsolata, mint maga a mese. A mesélő hatást gyakorol, amelyen keresztül önmaga is hatás alá kerül. (Nagy Gabriella Ágnes 2018) A nyelvi-kommunikációs nevelés és az irodalmi élménynyújtás egyik módszere a nevelő mesemondása. A mesék nyelvi-stiláris elemei, emocionális hatásai csak akkor érintik meg a gyermeket, akkor vésődnek az emlékezetbe, akkor válnak aktív verbális kifejezőeszközzé, ha a pedagógus bemutatása modellértékű. A magával ragadó tolmácsolást a fejből való mesélés segíti elő legjobban. Az érzékletességet, képszerűséget a mese nyelvi-stilisztikai eszközei biztosítják, ezek közül a legpregnansabb nyelvi kifejezőeszközöket, stilisztikai megoldásokat a mesélőnek őriznie kell. (Tancz, 2009)

Miközben mesélés közben érvényesül az esztétikum teljes hatásrendszere, a mesehallgató óvodai csoport vagy iskolai osztály, nem közönség, hanem közösség. A mesélő pedagógus jól ismeri hallgatóit, érzékenyen reagál aktuális állapotukra, viszonyrendszert építve van jelen a gyerekcsoportban. Mesélőként egyszerre a közösség része, ugyanakkor vezetője is. Együtt halad mesehallgatóival a hős útján, miközben vezeti is őket. Közösséget építő és megtartó erőként is jelen van. Örömet szerez a mesét hallgatóknak, és ő maga is örömet leli a mesében-mesélésben. Winkler Márta szerint: „Mesélni úgy érdemes, ha szoros kapcsolatban vagyunk a mesével, ha magunk is mesevilágba költözünk, a gyerekekkel együtt.”

A népmeseolvasó pedagógus

Az óvodai anyanyelvi nevelés és a gyermekirodalmi módszertanok szakértőinek egy része kizárólag a szóbeli-élőszavas népmesemondást tartja elfogadhatónak. „Mesét csakis élőszóval, fejből, a gyerekekkel szemkontaktust tartva mondjunk.” (B. Kiss, 2013) „Az igazi mese az óvodában is csak fejből mondható.” (Demény, 2010)

„Ehhez képest mit láthatunk az óvodai gyakorlatban? Természetesen függ az óvodai programtól, a csoport érdeklődésétől és legfőképpen az óvodapedagógustól, de a legtöbb óvodában azt tapasztaljuk, hogy a délelőtti mese vagy vers kezdeményezés során az óvónő kívülről megtanult szöveget mond eszközzel vagy anélkül, míg a délutáni pihenőt megelőzően vagy a játékidőben a gyermek kérésére könyvből mesél. A valóság tehát bizonyos esetektől eltekintve eltér a szakmódszertanban megfogalmazottaktól, és a pedagógusok többsége nem fél az írásbeliség ily módon történő megjelenítéséről azért sem, mert a könyvek óvodai alkalmazása természetes, hiszen szerencsés esetben a gyermeket már az intézménybe kerülés előtt írásos, könyves környezet veszi körül a családban”. (Szinger, 2008, 64.)

A 2008-ban leírt óvodai gyakorlat, 2025-re úgy módosult, hogy nagyon sok esetben délelőtt sem mesélnek emlékezetből az óvodapedagógusok. Ennek okait az óvodapedagógus képzés hiányosságaiban, a mesemondással kapcsolatos szorongásokban, negatív tapasztalatokban, időhiányban, túlterheltségben, a gyerekek érdeklődésének hiányában jelölik meg az óvodapedagógusok. (Bajzáth, 2022)

A Népmesekincstár mesepedagógia program hangsúlyozza az emlékezetből (fejből) mondott mesék nélkülözhetetlen fontosságát, célnak tekinti, hogy minél több élőszavas mesemondást halljanak a gyerekek. Azonban a könyvből való olvasást is fontos pedagógiai lehetőségnek tartja, hangsúlyozva, hogy a mesemondás hatása nem azonos a felolvasott mese hatásaival. Mindkettőnek saját funkciója, szerepe és helye van az intézményes nevelésben. Az egyik nem kizárja, hanem erősíti, támogatja a másikat, és a kisgyermeknek mindkettőre szüksége van.

Forrás: pixabay

A népmeseolvasás és a népmesemondás egyaránt segíti az olvasóvá nevelést, mindkettő a literációs kontextus része. Az olvasott népmese hallgatása, a gyermek számára öröm- és élményforrás, a szorongásoldás eszköze, a felnőttel való kapcsolatteremtés és kapcsolattartás, a szókincsbővítés lehetősége. Olvasott mese hallgatása közben is fejlődik a kisgyermek szövegértése, képzelete, gondolkodása, elemző rendszerező képessége. Olvasás és könyvnézegetés közben a kisgyermek az írásbeliséggel és az olvasással, valamint a könyvtárggyal kapcsolatos ismeretekhez jut. A könyvből való meseolvasás kevesebb lehetőséget ad arra, hogy folyamatosan tartsuk a szemkontaktust, de a mondatok közötti szünetekben van lehetőség ránézni a mesehallgatókra. Gyakran olvasott népmesék, idővel a mesélő pedagógus „élőszavas meserepertoárjának” részévé válhatnak. Meseolvasás közben oldódhatnak a mesélő meséléssel kapcsolatos szorongásai.

Jó gyakorlat: népmeseolvasás és mesemondás ötvözése

„A mesemondó feladata, hogy a könyvből megismert, megtanult mesét életre hívja. A jó mesélő sok mesét tud, gazdag repertoárja láthatatlanul is háttérrel ad az épp elhangzó történethez.” (Sándor, 2021, 13.) A népmese több, mint a mesekönyvekben közreadott írott szöveg, ezért is lehet jelen egyszerre az olvasás és a mesemondás a népmesék esetében az intézményes nevelés keretei közötti mesélések alkalmával. A Népmesekincstár sorozat köteteinek meséit olvasva a pedagógus bővítheti, szűkítheti, az írotnál gazdagabbra színezheti a szövegeket, nem kell szó szerint „csak” olvasnia. Szó szerinti szövegűséget az irodalmi mesék követelnek meg, népmesék olvasásakor a pedagógus „kiszólhat a könyvből” és eltérhet a könyvben található meseszövegtől. Egy-egy mondatot, egy-egy motívumot saját belső képeinek megfelelően, de az alkotó mesemondás szabályait (Hagyományok Háza) megtartva, szabadon is alakíthat.

A Népmesekincstár mesepedagógia programban, a mesemondás-meseolvasás, mondókázás, a közös játék, tánc, éneklés a hétköznapi pedagógiai gyakorlatába beépíthető, minden résztvevő számára örömet és élményt nyújtó, természetes fejlődést támogató, öröm- és élményforrás. Ebben a struktúrában a mesemondás és -olvasás, a mesélő pedagógus részéről univerzális szeretetnyelv, lehetőség a cselekvő szeretet, a gondoskodás, a figyelem kifejezésére, különleges kapcsolódási lehetőség a gyerekközösséggel.

Felhasznált irodalom:

- Bajzáth Mária (2015): Mesefoglalkozások gyűjteménye. Pedagógusoknak. Kolibri Kiadó, Budapest.
- Bajzáth Mária (2022): Mesélni tanulni és tanítani. Előadás. Országos Népmesekonferencia.
- B. Kiss Attila (2013): Gyermekirodalom az óvodában. Elmélet és módszertan. http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/GYERMEKIRODALOM_AZ_OVODBAN/index.html
- Demény Piroska (2010): A mesetanítás lehetőségei az óvodában. https://epa.oszk.hu/03900/03976/00034/pdf/EPA03976_magiszter_2010_02_005-014.pdf
- Sándor Ildikó (2021): A mesemondás három aranyalmája. In: Gombos Péter (szerk.): *Az élőszó ereje. Gondolatok mesemondóktól mesét mondóknak*. Hagyományok Háza, Budapest. 13.
- Szinger Veronika (2008): Mese az óvodában – könyvvel vagy anélkül? In: Szávai Ilona (szerk.): *Fordulópont*. 64-72.
- Tancz Tünde (2009): Népmesék az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelésben. *Anyanyelv-pedagógia folyóirat [online]* 2./2. Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyar tanári Tagozat.
- Hagyományok Háza: <https://nepmese.hagyomanyokhaza.hu/index.php/kerdesek-es-valaszok-a-mesekrol/>

Bajzáth Mária

A Népmesekincstár
mesepedagógia program és
műhely szakmai vezetője,
pedagógus, neveléstudományi
bölcész

Eleink örökségét adjuk tovább a jövőnek Gyermekeinket ölelje körül a Föld és az Ég!

*„Vezesd őket, utat ne tévessz,
S magadhoz mindig hű maradj,
Mert élen állsz, és messze látszol.
Sose feledd, példa vagy!”
(Nagy László)*

Az emberek jövőjének építése mindig is a múltban felhalmozott tapasztalatok, megfigyelések tudásán alapult. A jövő építéséhez pedig elengedhetetlenül szükség volt az örök értékek továbbadására és megbecsülésére. Eddig az évezredek tudást nemzedékről nemzedékre örökítették át egymásnak a generációk. Régestelen régen, amikor még az ember az életet nem könyvből ismerte és a természettel elválaszthatatlan egységet alkotott, ez a tudás segítette biztonságos eligazodását a világban. Minden gyermek mellett ott állt szülője, nagyszülője, aki megismertette a növény- és állatvilággal, aki bevezette őt a munkába. Nem ment el úgy egyetlen öregember sem, hogy ne adta volna át vándorbotját. Ahol kiesett valakinek a kezéből egy szerszám, már ott állt mellette, aki azt tőle átvegye. Hosszú évezredekben át minden elmúlásban ott volt a születés.

Forrás: pixabay

A nemzedékek sorában talán éppen velünk kezdődött a törés. Nekünk már nem volt ki bemutassa a fákat, a virágokat, az erdők, mezők, rétek lakóit, a háziállatokat és a velük kapcsolatos minden tudását átadhatta. A mai kor embere el nem ítéhető módon mondhatja azt, hogy nincs is szüksége erre a szerves tudásra, annyira átalakult a világ. Ma már nem száll apáról fiúra, hanem intézményes keretek közé szorult hagyományaink megismerése, valamint éltetése. A hagyományból nem a múltat, hanem a ma is megélhető emberi értékeket kell átmenteni. Ha mi, pedagógusok nem tanítjuk meg, más nem teszi meg helyettünk, ezért hiszem, hogy nekünk, nevelőknek jövőteremtő felelősségünk van! Hidat kell építenünk a gyerekeken keresztül a családok és eleink tudása közé, mert hagyományok nélkül elveszünk, elsodródunk az árral.

Mit is jelent ez a szó, hagyomány? Mindent, amit őseink, eleink ránk hagytak. Mindent, amit a kultúra és a civilizáció megteremtett. Hogy 21. századi szóhasználatunkkal éljünk, a hagyomány nem más, mint évezredek „best practice”, vagyis a legjobb gyakorlat. Hagyományok alatt itt elsősorban nem a már csak könyvtárakban és digitalizált formában ránk maradt népszokásokat és az attól elválaszthatatlan népzene, népköltészetet és táncot értem, hanem azokat az íratlan szabályokat, úgynevezett viselkedéskultúrát, ami meghatározza a mai ember életét. Nem kis felelősség hárul tehát ránk, hogy a technokrata, globalizálódó, elanyagiasodott világban is meg tudjuk őrizni magunkban azokat az egyetemes értékeket, amelyek az embert EMBERRÉ teszik. „Legnagyobb cél pedig itt, e földi létben, Ember lenni mindég, minden körülményben” - mondja a költő, Arany János. Ha az „Ember lenni” kifejezést csupán egyetlen szóval akarnám kifejezni, az az emberség fogalma lenne, ami csakis a jó emberi minőségeket testesíti meg, úgymint

egyenes, becsületes, jólelkű, segítőkész és még sorolhatnám. A pedagógusnak ezeket az alapokat szükségszerű megszilárdítani a nevelésben, vagyis elengedhetetlenül rendelkeznie kell mindazokkal az értékekkel, amelyek követésre ösztönöznek.

Mert jól látszunk, mert példák vagyunk.

Forrás: pixabay

Saját lényünkkel, a tartásunkkal is nevelünk. Az óvodákban és az iskolákban, az úgynevezett másodlagos szocializációs szinten a társadalom által meghatározott érték- és normarendszert, a különböző tudástartalmakat vagyunk hivatottak közvetíteni. És hogy a pedagógusszerepben hogyan éljük meg magunkat, munkának, vagy hivatásnak érezzük-e tevékenységünket, az csakis rajtunk múlik. A mindennapokat meghatározó hagyományra régen a családban kapott mintát a gyermek. Ma ez a feladat

az óvodákra, iskolákra vár. Ehhez azonban felkészült pedagógusokra és megreformált egyetemi képzésre van szükség.

Miért fontos alap a néphagyomány a nevelésben?

Mert hagyományaink viselkedéskultúrát, mozgáskultúrát, közösségbe tartozást is jelentenek. A globalizációs folyamatok következtében kialakult identitásválság, értékzavar időszakában a hagyomány segíthet meglátni a közös pontokat, a megőrzendő, a maradandó értékeket. Napjainkban már csak nyomokban fedezhetünk fel élő népszokásokat, a népi kultúra megjelenítését pedig leginkább a színpadi előadások keretében láthatjuk. Ezért is fontos, hogy a népi kultúrából, a népművészetből építkezzünk, elsősorban népmeséket meséljünk, népi mondókákat tanítsunk, népdalokat és gyermekdalokat énekeljünk. Minél több természetes anyag álljon a rendelkezésünkre, ami által megismertetjük a gyerekeket a népművészettel, az alkotással, valamint rajzban, festésben is támogassuk a szabad önkifejezést.

Ne igyatok másból, csak tiszta forrásból!

A tiszta forrás pedig eleink felhalmozott tudása a természetről, az emberségről, az Univerzum működéséről. Ez a forrás fellelhető azokban a kincsekben és gyöngyszemekben, amit gyermekjátékaink, népdalaink, népmeséink, mondáink, legendáink, mondókáink őriznek. Ismerjük meg, szeressük meg és adjuk tovább őket, nincs ennél fontosabb feladatunk. Mert jószágra, emberségre, szeretetre nevelni didaktikusan nem lehet. A gyermek nyelve a játék, a mese, a mondóka, a dal. Elsősorban erre építsük óvodai nevelésünk alappilléreit. A természetesről, ami kézzel fogható és megtapasztalható, arról közvetítsünk számára igazi tudást. Fontos, hogy a tudás tapasztalatokon és élménnyel kísért befogadáson alapuljon: ami megmozgatja érzelmileg, ami örömeleményt, vagy katarzist nyújt számára, mert csak az a tudás kerül be a hosszú távú memóriába.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, mi magyarok, mivel a népi kultúra olyan gazdag tárházát tudhatjuk magunkénak, ami a világon ritka. Gyermekjátékaink nemzedékek évezredes tapasztalatait, cselekvési programját, módszereit rögzítik. Megtaláljuk bennük régen elfelejtett kultúrák, egykor nagyfontosságú közösségi együttlétek emlékeit. (Molnár V. József, 1990.) Mondókáinkat – népünk költészetének e legbűbájosabb tartományát – évszázadokon át mezítlábas lányok és fiúcskák alkották. Ha pedig szüleiktől, nagyszüleiktől hallották, akkor is a maguk észjárása szerint alakították, csiszolták, gazdagították. Énekesjátékaink az ember és

a természet, az ember és a közösség viszonyáról, magatartásáról őriznek olyan ismereteket, amelyek az emberré válás kellékei, s amelyek akkor válnak a gyermek sajátjává, ha az ezekre vonatkozó emlékképeit, élményeit fel tudja idézni. Népmeséink a mítoszokkal együtt egy ősrégi természet- és csillagvallásban gyökereznek, s mint ilyenek a természetre és a világmindenségre is vonatkozó tudás időköptatta hordozóinak is tekinthetők. (Berze Nagy János, 1982)

Népi gyermekjátékaink személyiségfejlesztő hatását számos kiváló pedagógus és zenepedagógus leírta már. Hogy a legnagyobb neveket említsem: Kodály Zoltán, Forrai Katalin, Kokas Klára, Falvay Károly, Kiss Áron, Hintalan László és még sorolhatnám.

Több mint harmincéves tapasztalatom alapján mondhatom, hogy a hagyományt őrző és átadó nevelés által a gyermekek megérezték, átérték, hogy részei egy nagy egyetemes rendnek, és fontos tagjai egy élő, eleven közösségnek. A lehető legtermészetesebb módon alakult ki bennük a segítőkészség egymás iránt, a kölcsönös tisztelet, az udvariasság, a nemek szerinti szerepviselkedés, a türelem és a felelősségérzet, az őszinteség és az igazmondás.

Szokásaink, hagyományaink a természet ritmikus változásaival vannak összefüggésben, ezért ki kell vinni a gyerekeket az élő környezetbe, mert igazi és fontos tapasztalatokat csak ott szerezhettek. Meg kell tanítanunk nekik olvasni a természet nagy könyvét. Hagyni, hogy felfedezhessék a világot maguk körül és minél több élményt éljenek át a növények, az állatok érintéséből, megfigyeléséből. Guruljanak fűben, másszanak fára, bogarásszanak, matassanak a földön ülve, tapicskoljanak sárban, vízben. Ölelje őket körbe a Föld és az Ég. Ismerjék meg az égiteket, a csillagokat. Így lesznek egészséges lelkű emberek, így élhetnek kerek életet.

Felhasznált irodalom:

- Falvay Károly: Ritmikus mozgás-énekes játék (Országos Pedagógiai Intézet, Bp., 1990.)
- Hintalan László: Aranyalma játékhagyomány (Fővárosi Pedagógiai Intézet, Bp., 2000.)
- Molnár V. József: Az emberélet szentsége (Főnix Könyvműhely, Debrecen, 2001.)
- Molnár V. József: Örökség (Örökség Könyvműhely, 2001.)
- Szenzoros integrációs terápiák (Szerk.: Szvatkó Anna és Varga Izabella Oktatási segédanyag, Bp., 1995.)
- Berze Nagy János: Nap és tükör (Baranya Megyei Tanács V. B. Művelődési Osztálya Pécs, 1982)
- Kodály Zoltán: Zene az óvodában (Budapest Zeneműkiadó, 1941)
- Fábián Imre, Faragó József: Bihari gyermekmondókák (Kriterion Könyvkiadó Bukarest, 1982)

Hollóvári Andrea

Keleti Városrészi Óvoda Eszperantó utcai
Tagóvoda (Erdei Óvoda)

ÖRÖKZÖLD

Fenntarthatóságra nevelés „A Világ Legnagyobb Tanórája” projekt kapcsán

Az ENSZ 2015 szeptemberében indította útjára „Project Everyone” kampányát, amely az akkor újonnan megfogalmazott 17 globális Fenntartható Fejlődési Cél (FFC) megismertetését erősítette az évente megrendezésre kerülő „A Világ Legnagyobb Tanórája” keretében. A kezdeményezéshez világszerte több mint 160 ország csatlakozott, köztük Magyarország is. A *Világ Legnagyobb Tanórája* az első nemzetközi oktatóprojekt, amelyen keresztül a gyermekek megismerhetik az ENSZ által 2030-ig meghirdetett Fenntartható Fejlődési Célokat.

Forrás: <https://www.avilaglegnagyobbktanoraja.hu/>

A program honlapjáról hozzáférhető az a magyar nyelvű **kiadvány** is, amely sorra veszi azokat a lehetőségeket, amelyek segítik a pedagógusokat abban, hogyan használják az oktatásban a fenntarthatóságra nevelést a globális célok eléréséhez. A dokumentum meghatározza a tanulási célokat, javaslatokat tesz a témákra és tanulási tevékenységekre minden egyes FFC-re vonatkozóan, valamint leírja a végrehajtást a különböző szinteken a tanterv tervezésétől a nemzeti stratégiáig.

Idén Magyarországon 11. alkalommal, 2025. szeptember 29. és október 3. között került megrendezésre **A Világ Legnagyobb Tanórája** programsorozat, kapcsolódva az Európai Fenntarthatósági Héthez. Az idei programsorozat kiemelt **témája** a „Velünk élő állatok” volt, így a tanulók megismerték az ember és a körülötte élő állatok sokszínű és átalakuló kapcsolatát, az állatok szerepét az egyes ökoszisztémákban; felismerték az állatok védelmének fontosságát; megértették, hogy mit jelent a felelős állattartás, legyen szó akár haszonállatokról, akár a házi kedvencekről; példákön keresztül tanulmányozhatták a körülöttünk élő állatok szerepét a fenntarthatóságban. A hazai program történetében a 2024-es év rekordnak tekinthető, mivel összesen 757 iskola regisztrált, ami 5.268 osztályt és 107.430 elért és aktívan bevont diákot jelentett, 35 határon túli iskola részvételével.

A *Világ Legnagyobb Tanórája* keretében a pedagógusoknak lehetőségük van egy-egy év kiemelt témáját a középpontba állítva tanítványaiknak szemléletformáló tanóra(ka)t tartani a szakemberek által összeállított kész foglalkozástervekből, szakmai segédanyagokból, melyek lehetőséget biztosítanak arra is, hogy a pedagógusok saját ötleteikkel varázsolják egyedivé, igazítsák tanulócsoportjuk igényeihez. A honlapon teljes szöveggel, tematikus bontásban (*Alsósok, felsősök és középiskolások számára készült mintaóratervek, mintaprojektek, korábbi programokhoz hasonló témában készült szakmai anyagok, kapcsolódó szervezetek szakmai anyagai*) érhetők el a 2015-2025 közötti évek **oktatócsomagjai** az alábbi **kiemelt témák** középpontba állításával:

2025 - Velünk élő állatok

2024 - Rendszergondolkodás, élelmiszeripar

2023 - Egyenlőtlenségek csökkentése

- 2022 - Minőségi oktatás
- 2021 - Minőségi oktatás és klímavédelem
- 2020 - Egészség, klímavédelem, energia
- 2019 - Állatvédelem
- 2018 - Helyi közösségi tevékenység
- 2017 - Tudatos táplálkozás, felelős élelmiszerfogyasztás
- 2016 - Nemi egyenlőség
- 2015 - 17 Globális Cél bemutatása.

A projektbe bekapcsolódó pedagógusokat a szervezők módszertani lépéseket tartalmazó **tanári kisokossal, rögzített előadásokkal**, valamint **online webinárium** **konzultációkkal** is segítik. Az oldal az aktuális időszakban **pályázati lehetőségeket** ismertet, **Hírlevél-feliratkozási** lehetőséget biztosít.

Az eseménysorozat célja a fenntartható fejlődés, a globális fenntarthatósági célok népszerűsítése a társadalom széleskörű bevonásával, melyhez javasoljuk, hogy a meghirdetett időszakban, jövő ősszel csatlakozzon Ön is! Fedezze fel, használja az év bármely szakában rendelkezésre álló pedagógiai lehetőségeket, oktatási segédleteket!

Forrás: <https://www.avilaglegnagyobbitanoraja.hu/>

PEDAGÓGUSTÁJÉKOZTATÁS

Én is! – jelentkezési felület pedagógusoknak

Az Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központjának egyik kiemelt célja az illetékességi területén dolgozó pedagógusok munkájának támogatása. Ennek egyik fontos eleme a pedagógiai-szakmai szolgáltatások folyamatos fejlesztése, bővítése, ajánlása. Célunk, hogy minél több pedagógust érjünk el szakmai szolgáltatásainkkal, és amennyire lehetséges, személyre szabott, igényeikhez illeszkedő szolgáltatásokat tudjunk számukra nyújtani. Kérjük, iratkozzon fel az alábbi jelentkezési felületen, hogy az aktuális programokról, képzésekről, versenyekről, szakmai-szolgáltatási csomagokról tájékoztatást küldhessünk az Ön számára.

[Feliratkozás](#)

Hasznos linkek

[Oktatási Hivatal](#) – az Oktatási Hivatal központi, információs oldala

[Nemzeti Köznevelési Portál](#) – okostankönyvek, okostartalmak

[Intézményfejlesztés](#) – ILMT PR alapú intézményfejlesztést támogató szakmai tartalmak

[Sulinet Hírmagazin](#) – közoktatási és szakképzési tananyagtartalmak gyűjteménye

[TehetségKapu](#) – tehetségazonosítás, tehetséggondozás támogatása

[Jeles Napok](#) – jeles napokhoz kapcsolódó segédanyagok, tématervek

[Csodaszarvas Iskolai Közösségi Program](#) – informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tartalmak

[Pedagógiai Folyóiratok](#) – értékkeremtő és tudományos szakmai folyóiratok

[Oktatási Jogok Biztosának Hivatala](#) – az oktatással kapcsolatos állampolgári jogok érvényesítésének támogatása

Pályaorientáció, továbbtanulás

[POM](#) – Pályaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz

[felvi.hu](#) – a felsőoktatási felvételi hivatalos oldala

[Diplomán túl](#) – pályaorientáció és pályakövetés

[Pályaválasztás Baranya](#) – a pályaválasztás támogatása Baranya vármegyében

[Innovatív Képzéstámogató Központ](#) – szakmai, tájékoztatási és információs központ

[Pályaorientációs portál](#) – módszertani központ

Témahetek

[Digitális Témahét](#)

[Fenntarthatósági Témahét](#)

[Pénzügyi és Vállalkozói Témahét](#)

Forrás: pixabay

ELÉRHETŐSÉGEINK

<https://www.oktatas.hu/kozneveles/pok/pecs>

Központi telefonszámunk: +36-1/374-2243

Tematikus e-mail-címek:

Szaktanácsadás:

szaktanacsadas.pokpecs@oh.gov.hu

Minősítés, tanfelügyelet, önértékelés:

pokpecs@oh.gov.hu

Versenyek:

versenyek.pokpecs@oh.gov.hu

Pedagógus-továbbképzés:

kepzes.pokpecs@oh.gov.hu

Általános levelezés:

info.pokpecs@oh.gov.hu

Bázisintézmények:

bazisintezmeny.pokpecs@oh.gov.hu

Címünk: Oktatási Hivatal

Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ

7622 Pécs, Dohány utca 5.

(bejárat a Vasvári Pál utcai és a Jogász utcai kapu felől)

Levelezési címünk: 7603 Pécs 3., Pf. 2.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Kedves Olvasók!

Szeretettel ajánljuk figyelmükbe eddig megjelent kiadványaink írásait. Kiemelt témáink mindegyike most is aktuális kérdéseket kibontó írásokat tartalmaz.

A kiadványaink az alábbi hivatkozás alatt olvashatók:

Évszakos kiadványaink

2025	2024	2023	2022	2021	2020
Kommunikáció	Nonformális tanulás	Tehetség	A zene mindenkié	Önbecsülés, lelki megküzdőképesség	Közösen a lemorzsolódás ellen
Nemzetiségi oktatás	Határainkon túl	Örökség	Fenntarthatóság és egészség	Szövegértés, tanulási motiváció	Óvodából az iskolába
Pálya-orientáció	Digitális oktatás	Inklúzió	Értékelés	Együttműködés és versengés	Digitális oktatás
Innovációk	Művészeti nevelés	Játék	Válaszúton	Hagyomány és megújulás	Iskolai bántalmazás

	Szerző	Cikk címe
2020. tél Kiemelt téma Iskolai bántalmazás	Dr. Kulcsár Gabriella	Javaslatok az iskolai bántalmazás, azaz a bullying kezelésére és megelőzésére
	Dr. Korinek Beáta Zsófia	A működő gyermekvédelem Közös megoldáskeresés az iskolai/közösségi bántalmazásra
	Dr. Herke-Fábos Barbara Katalin	Lehet másképp?
	Dr. Gerner Zsuzsanna	A pedagógusképzés a felsőoktatás és a köznevelés közös együttthatója
	Somogyiné Hang Tünde	Zölden minden szebb!!
2021. tavasz Kiemelt téma Önbecsülés, lelki megküzdőképessé g	Bublik Tímea	Hogyan segítheti az iskolapszichológus a gyerekek önbecsülésének kialakulását?
	INDIT Közalapítvány Alternatíva Ifjúsági Iroda	INDIT Közalapítvány Alternatíva Ifjúsági Iroda: A gyermekkori alacsony és instabil önbecsülés lehetséges következményei
	Szabó Judit Izabella	Lehetek-e csak „elég jó”? A mentálisan biztonságos környezet szükségessége a nevelésben.
	Póla Gábor	A kiégés és jelensége, a kiégés okai
2021. nyár Kiemelt téma Szövegértés, tanulási motiváció	Prof. Dr. Steklács János	Az olvasás tanulás, minden pedagógus olvasástanár
	Demeter Gáborné	Az olvasási készség és a szövegértés preventív megalapozása
	Dr. Gerner Zsuzsanna	A szövegértés kompetenciaterület
	Péterfi Rita	Hogy élmény legyen az olvasás! Ötletek a nyári szünidőre - az adatok tükrében
	Benkő Vanda	Segíts, hogy akarjam, tudjam, tegyem!
	Sümegi Péterné	A tanulási motiváció fejlesztésének lehetőségei a kollégiumban
	Odrobina Zoltán	Motiváció és marketing, avagy mit kezdjen a pedagógus a Z generációval?
	Póla Gábor	A kiégés kezelésének, megelőzésének lehetséges eszközei
2021. ősz Kiemelt téma Együttműködés és versengés	Prof. Andrásfalvy Bertalan	Együttműködés és versengés a magyar néphagyományban
	Breuer Klára	Versengés vagy kooperáció? A diplomácia világában: mindkettő!
	Kulcsár Szabó András	Antropológiával az egyetemes jó nyomában Az oxfordi egyetem kutatóinak univerzális erkölcsi kódexe
	Dobrás Éva	Együttműködés – együtt működés?
	Bátkiné Mészáros Viktória	Társasjátékok, az ötkarikás játékok farvizén
	Lévainé Müller Katalin	Kollaboratív tanulás a gyakorlatban – együttműködve tanulnak a diákjaim?
	Fekete Panna	Lány Matematika Diákolimpia – barátságok versenytársak között
	Mostbacher Éva	„Egy pedagógusnak élő életműve van..... Gyémánt pillanatokból épül fel egy élet...”
	Bakó Katalin és Csillag Beáta (OPKM)	Olvassunk örömmel! Olvasástanulást támogató sorozatok az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum gyűjteményében

2021. tél	Felföldi László	Veletek vagytok....
	Horváth Zsolt	Szakítsunk a széthúzás hagyományával - Legyen a Kodály Központ a megújulás tere
	Pónusz Róbert	Újra régi fényében tündököl majd a Pécsi Nemzeti Kaszinó
	Kohári Gabriella	A Zirci Ciszterci Apátság Királyi szárnyának újjáéledése Avagy: vajon milyen, elveszettnek hitt relikviákat rejthet a raktár mélye?
	Dr. Kádár Péter	Hagyomány és megújulás
	Balásy Szabolcs	A jövő kórusa – avagy a kórus jövője A közös zenei érintettség – VOISINGERS
	Molnár Judit	Hogyan lettünk innovatívak a régmúlt idők hagyományaival? Hiszünk a magyar néphagyomány nevelő erejében
	Horváthné Vertika Andrea	Sokféle hang egy szimfóniában
	Harmat Mária	Hagyomány és megújulás
	Tóth Ilona	KIP(P)-KOPPI! A Komplex Instrukciós Program – Egy módszer, amely mindenkit megszólít
2022. tavasz	Gróh Ilona	Az éneklés és az énekes játék öröme Kisgyermekkor zenei nevelés Kodály gondolatait követve
	Prof. Lakner Tamás	Rendezőelvek és hangsúlyok az új NAT ének-zene kerettantervében
	Boros Mihály	A zene mindenkié
	Uzsaly Bence	Tempora mutantur et nos mutantur in illis
	Dr. Beck Zoltán	„Mihelyt a hang kicsengett”
	Horváth Krisztián - Gandhi	A zene akkor az enyém, ha meg is hallgatom
	Vidáné Kresz Beáta	Lehet-e a zene mindenkié?
	Deichler András	A ZENE a megfogantatástól az utolsó leheletig velünk van
	Sós Csilla	A zene szeretete, a tanulás és a tanítás élvezete a személyiségfejlődés útján
	Bergics Lajos	Népzeneoktatás az iskolában
2022. nyár	Csák Lili - Orff együttes	Legyen a hangszer mindenkié! Az Orff-zenekar 57 év távlatából, Kodály Zoltán szavainak tükrében
	Dr. Gulyás Zsolt	Megelőzés a biztonság jegyében
	Papp Ágnes, Krakkó Ákos	Ez más, mint a többi! Kell-e tanítani a fenntarthatóságot az iskolában?
	Litkai Máté, Bíró Kinga	A zöld oktatás jelesre vizsgázik
	Dr. Kovács Gusztáv	Ne legyünk utolsók! Gondolatok az ökológiai nevelésről
	Póla Péter	Nőj és pusztulj! A nemnövekedés: utópia és kényszer
	Dr. Sándor György	Naponta egy alma az orvost távol tartja! Egészség: megszerezni, megőrizni vagy javítani?
	Lettner Gabriella	A legnagyobb szeretettel óvjuk
	Dr. Tratnyek Magdolna	Ésszel, szívvel, egészségesen! – Mit tehetünk lelki és testi
	Rácz Etelka	Éljünk fenntarthatóbban! – Egy tantárgy mindenkinek, a mindennapokra
	Hirdiné Deák Diána	A fenntartható jövő nagykövetei – a jelen óvodája
	Gosztolya József	Életünk és jövőnk, a fenntartható fejlődés pedagógiai kérdései
2022. nyár	Nagy Tünde	Fekete, de mégis zöld

2022. ősz Kiemelt téma Értékelés	Dr. Gloviczki Zoltán	Érték, értékebecslés, értékelés
	Dr. Gerner Zsuzsanna	A pedagógiai tevékenység egyik kulcsmozzanata az értékelés
	Cserné dr. Adermann Gizella	Az értékelés objektivitása és szubjektivitása a pedagógiában. Az objektív értékelésben előfordulhat-e szubjektivitás?
	Szücs-Rusznak Karolina	Diagnosztikus, formatív, szummatív értékelési szakaszok az intézményfejlesztés folyamatában
	Benkő Vanda	A megfelelő értékelés motivál, a helytelen értékelés rombol
	Dr. Litter Adrienn	Nincs új a na(t) alatt? Gondolatok a fejlesztő értékelésről
	Babocsánné Katona Ágnes	A Mérték az Érték! (?) avagy tapasztaltok az óvodai (m) értékelésről...
	Ritter Attila	Kell-e, és ha kell, akkor van-e más lehetőség a pedagógusok értékelésére a PÉM, a PSZE és az önértékelés mellett?
2022. tél Kiemelt téma Válaszúton	Felföldi László	Az adventi várakozásban Isten önmagával ajándékoz meg minket, hogy legyen végre világosság ebben a zavarodott világban
	Lengvárszky Attila	A választás szabadsága. A maradás vagy változás kockázata a felsőoktatás modellváltásának példáján okulva
	Dr. Kádár Péter	Állati jó napok
	Dr. Zalay Szabolcs	Arany-esélyek a „szokatlan úton” Egyéni fejlesztési lehetőségek paradigmaváltás idején
	Pintérné Lázok Orsolya	Nézőpontváltás Konfliktuskezelés és megoldáskeresés a Pécsi Református Kollégium Nagyharsányi Általános Iskolában
	Horváth Balázs	Válaszúton a kollégiumok Covid-19 esettanulmánytól a jövő felé
	Galambos Jakabné	Válaszúton „Bízd az Úrra dolgaidat, akkor teljesülnek szándékaid.”
	Kovácsseviczné Tóth Marianna	Integráció vagy inklúzió (egy iskola inkluzív jó gyakorlatai Kétújfaluban)
2023. tavasz Kiemelt téma Tehetség	Prof. Dr. Kroó Norbert	A múlt üzenete a jövő számára
	Dr. Fedeles Tamás	Tehetségre hangolva - A tehetséggondozás felületei Magyarország első egyetemén
	Pónusz Róbert	Négyzetre emeljük a baranyai tehetségeket is – a Mathias Corvinus Collegium tehetséggondozási programja Pécssett
	Berta Zita	Szemléletváltás a tehetséggondozásban
	Dr. Mangelné Balassa Márta	„Valami megcsillan” A tehetséggondozás helyzete és kérdései
	Béres Andrásné	A tehetség sokszínűsége Tehetségkibontakoztatás a Pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumban
	Dugasz János	Történetek a tehetség kapujából
	Lovas Zoltán	Tehetséggondozás a „repülés” szerelmeseinek – avagy bemutatkozik a Matematikai Tudásközpont pécsi központja
	Matlári Gergely	Lezárult a MaTalent7 pályázat
	Zsoldos Attila	A memória működése stresszhelyzetben

2023. nyár	Dr. Őri László	Örökségünk — a jövőnk: Gondolatok közös értékeinkről és a felelősségről
	Lengvárszky Attila	Örökségeink Pécsen — Kereszténység és Egyetem
	Dr. Hargitai János	„Hősvértől pirosult gyásztér...” — Hogyan válik erőforrássá a nemzeti emlékezet?
	Komor Csaba	Mi is egyáltalán a mi örökségünk?
	Halmos Gábor	Értékeink — A Tüke-díj 20 éve
	Varga Zoltán	Zrínyi máig élő öröksége Szigetváron
	Amreinné Pesti Ágnes	„Nyelv – identitás – összetartozás” — Értéktörzés, értéktéremtés a tradíció és a modernség jegyében
	Dr. Mándityné Zsifkovics Ágnes	Múltunkban a jövőnk — Hagyományápolás a pécsi Miroslav Krleža Horvát Iskolában
	Ignác István	Sokszínű/vűség a Gandhi Gimnázium nemzetiségi oktatásában
	Pámer László	Ősök jussán
2023. ősz	Prof. Dr. Gyarmathy Éva	A neurodiverzitás és a tehetségbarát környezet
	Pintérné Lázok Orsolya	Inkluzív hálózat - Az Ében – az értékközpontú és befogadó nevelés megvalósulási lehetőségei
	Tukericsné Schvilinger Anikó	Az inkluzív oktatás/nevelés - Közös konklúzió lehet az inklúzió?
	Székely Beáta	Elfogadás – együttműködés – kölcsönösség – inklúzió
	Dancsházy-Nagy Ágnes	Az inklúzió nem illúzió – avagy...
2023. tél	Dr. Balatoni Katalin	A magyar népi játék szerepe és hatása a nevelési rendszerben régen és ma
	Dr. Arató Ferenc PhD	Játék és tanulás – hányféleképpen kapcsolódhat össze a játék és a tanulás a pedagógiai gyakorlatban
	Harsányi Eszter és Belezai Csenge	„A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni....?” – A NestingPlay pedagógiai megközelítése különböző elmaradásokkal küzdő gyerekek együtt játszásának támogatásához
	Dr. Kádár Péter	Civilizációs örökségünk: a játék
	Tóth Ildikó	Az iskolapad és a játékvilág találkozása – Kihívások, sikerélmények és tanulságok a gamifikációs értékelésben az általános iskolában
	Fekete Ildikó	Játék az oktatási folyamatban
	Molnár Judit	Bármiből válhat játékeszköz! A szabad játék támogatása
	Hirdiné Deák Diána, Dr. Herendiné Hencz Adrien és Reichert Anita	Játék – határtalanul
	Bátkiné Mészáros Viktória	Merd továbbgondolni!
	Gál Éva	„Akarsz-e játszani mindent, mi élet,”
	Őriné Simonovics Andrea	Tanárok és diákok egy táblánál
	PTE I. Gyakorló szerzői	A játék nem CSAK játék - Kalandozás (társas)játékokkal
	Kállai Csilla	Kötelező olvasmányok játékosítása az általános iskolában, avagy mit kezdhet egy pedagógus a 21. századi gyermekkel és egy több száz oldalas regénnyel

2024. tavasz	Dr. habil. Varga Aranka PhD	A non-formális tanulás „hídszerepe”
	Fási Andrea	Hogyan legyen a tanulás élmény? Egy projekt fejlesztései a nem formális tanulás terén
	Breuer Klára	A vezetés elsősorban példa!
	Hoffmanné Toldi Ildikó	Poros emberek poros tárgyakat porolnak? - VAGY - Tapasztalati tanulás a múzeumban - a pécsi Janus Pannonius Múzeum gyakorlata
	Valé Judit	Az élménypedagógia tárháza - a könyvtár
	Nyíró Gizella	Iskolakert a Mecsek lábánál
	Jánosi László	Átai mezei iskola - Avagy a formabontás és építés tökéletes terepe
2024. nyár	Brassói Sándor	Földrajzi távolság - szakmai közelség
	Jukka Sinnemäki	Őszinte odafordulás, mint a leghasznosabb pedagógiai eszköz
	Hoffmann Judit	„Eszembe sem jutott, hogy valaha paralimpikonnak fognak nevezni!” - A motiváció belsővé válásának folyamatáról
	Hegedüs Beáta	“Nyiss kapukat a világra!” – Nemzetközi projektlehetőségek intézményeknek - Az Erasmus+ és az eTwinning program lehetőségei
	Czirják Erika	Amíg nem mered átlépni a határaidat
2024. ősz	Sipos Imre	Digitális világ
	Prof. Dr. Gyarmathy Éva	A kompatibilitás hiánya – tanuló-iskola összeférhetetlenség, mint alaprobléma
	Dr. Guld Ádám	Korunk betegsége: a figyelemválság; A kortárs médiakörnyezet hatásai és kihívásai a digitális generációk körében
	Tamás Kincső	Önálló tájékozódás megbízható forrásból: az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum szolgáltatásai pedagógusoknak
	Ritter Attila, Lehotai Gergely	Az MI jövője: Egy Nemzetközi Mesterséges Intelligencia Olimpián részt vett diák (Lehotai Gergely) és igazgatója (Ritter Attila) szemszögéből
	Sinkovics Ádám	Nyomkodom, tehát tanulok
	Somossyné Kanász Piroska	Válogassunk bátran, kedvünk szerint a digitális svédasztalról!
2024. tél	Pataki András	Megélve érteni - Néhány gondolat a színházpedagógiáról
	Platthy István	A lélek képei - Művészetterápia és művészettel nevelés a gyermekvédelemben
	Dr. Frigy Szabolcs	Művészetekben megszülető kisebbségi magyar identitás - A művészeti nevelés szerepe az identitásképzésben
	Hrubí Zsuzsanna	Zeneterápia a tanulási problémák prevenciójában
	Királyné Haász Nóra	A szavak művészete
	Borbás Andrea	Művészet és Lélek - Hogyan segíthet a Katarzisz Komplex Művészetterápia?
	Deichler András	Művészet és nevelés - Nevelni a művészettel? - A nevelés művészete - avagy kötelességünk megőrizni a ránk hagyott értékeket
	Sulyok Andrea	Művészet és nevelés a PTE Babits Mihály Gimnáziumában
	Nagy Katalin	Művészetek tárháza a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiumában
	Aradi Anita Hedvig	A benned rejlő érték
	Vidáné Kresz Beáta	Egy életre szóló kaland (A művészetoktatás és a művészeti nevelés szerepe napjainkban)
	Balogh János	Több, mint hagyomány - A Pécsi Református Kollégium Berze Nagy János Alapfokú Művészeti Iskolája
	Kolb-Mesterfalvi Ilona és Tihanyi Éva	Alkoss agyagból – rajzolj magadról! Művészeti szakkörök a Pécsi Kodály Zoltán Kollégiumban

2025. tavasz	Dr. Aczél Petra PhD, habil	A büfé törvényei – Gondolatok a rossz és a jó kommunikációról
	Komorné Csernáth Erzsébet	Mondjam vagy mutassam? – avagy szüksége van-e egy oktatási intézménynek sajtókommunikációra?
	Mgr. Fekete Irén	A kommunikáció bölcsője a család
	Dr. Schiffer Miklós	A minőség válsága, azaz hogyan lettünk a brendek foglyai?
	Szücs-Rusznak Karolina Magdolna	Utóirat Dr. Schiffer Miklós cikkéhez
	Uhrik Teodóra	A tánc a test és a mozdulatok káprázatos világa... A szépség és az érzékek művészete...
	Dr. Zalay Szabolcs	Öntudatra ébredő hálózatok - Iskolai kommunikációfejlesztés a XXI. Században
	Valusek Andrea	Iskolai megemlékezések másképp
2025. nyár	Dr. habil. Gerner Zsuzsanna	Ahogy az anyanyelv, úgy a két- vagy többnyelvűség is lehet sorsszerű
	Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet	Egy (ön)fenntartó rendszer lendülete – a nemzetiségi nevelés-oktatás értékei és kihívásai a nemzetiségi ombudsmanhelyettesi szemszögből
	Bíró Boglárka	Hagyomány(?)nélküliség(?) Annyi ötöse legyen, mint égen a csillag...
	Amreinné Pesti Ágnes	Élménypedagógia - nyitott oktatási formák: a nemzetiségi nevelés és oktatás régi és új útjai a Koch Valéria Iskolaközpontban
	Dr. Mándityné Zsifkovics Ágnes	Kisebbségben nevelni: küldetés és lehetőség - A nemzetiségi iskolák szerepe az identitásformálásban, hagyományápolásban és közösségépítésben
	Jakab Natália	Nyelv, kultúra, közösség - A Gandhi Gimnázium mindennapjai
	Far Jánosné Czimmer Ágnes	„Aranyórak” programsorozat - Példaértékű és különleges együttműködés a Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Meixner Ildikó EGYMI Borjádi Telephelye között
2025. ősz	Metzger Tibor	Néhány megjegyzés a magyarországi pályaválasztás működéséhez
	Piacsek László Zoltán	A pályaaorientáció támogatása
		Az Oktatási Hivatal pályaaorientációt támogató platformjai
	Dr. Nyisztor Zsolt	„Hovatovább” – felsőoktatási tájékoztató nap a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában
	Dezső Emőke	Pályaaorientáció a PTE „Egyes Gyakorlóban”
	Dr. Kádár Péter	Intézményrendszer és pályaaorientáció. A tanulói életút a többcélú intézmény szervezetfejlesztésének fókuszában
	Galambos Jakabné	Pályaaorientációs tevékenységek a Véméi Általános Iskolában
	Ari Éva	Pályaaorientáció egy ormánsági kisiskolában, Magyarmecskén
2025. tél	Dr. Partl Alexandra Petra	Legyen minden gyermekből úrhajós! Az úrkutatás szerepe a köznevelésben
	Szücs-Rusznak Karolina Magdolna	Mítosztalanított innováció
	Schultz Zoltán	Nyitott udvar – művészeti piknik. A VEB2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozat hozadéka a főreálban
	Harmat Mária (A Tan Kapuja)	Az innováció és tudatos szervezetfejlesztés gyakorlata
	Dezső Emőke	Innováció a gyakorlatban: RedBox és DKA. Hogyan válik a PTE 1. Számú Gyakorló Általános Iskolája a jövő pedagógusainak és diákjainak kreatív műhelyévé? Élményközpontú oktatás és STEAM módszerek
	Tóth Viktória	Mesterséges intelligencia az oktatásban. Válogatás 2020-2025 közötti időszak pedagógiai szakirodalmából